

Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn samt åtta följdmotioner med totalt 38 yrkanden. I betänkandet behandlas också 14 yrkanden från allmänna motionstiden 2002 och 2003.

I skrivelsen presenteras en handlingsplan för den alltmer betydelsefulla hästsektorn. Särskild tonvikt läggs på att identifiera områden där förutsättningar finns eller bör skapas för fortsatt utveckling av sektorn. Den hästpolitiska utredningens betänkande En svensk hästpolitik (SOU 2000:109) behandlas översiktligt och redan genomförda åtgärder presenteras. Regeringen ger i samband med skrivelsen två uppdrag till Statens jordbruksverk. I det första uppdraget skall verket göra en omfattande översyn av den nuvarande situationen avseende identifiering och registrering av hästar. I det andra uppdraget skall verket kartlägga omfattning, karaktär och spridning av hästföretagandet samt analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen inom sektorn. Regeringen ger även i uppdrag till Konsumentverket att arbeta vidare med tjänstesäkerhet i tre steg med utgångspunkt i bl.a. hästrelaterade aktiviteter. Samtliga uppdrag skall redovisas under år 2004. Vidare avser regeringen att inrätta en samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor. Det första mötet är planerat till våren 2004.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, framför allt med hänvisning till regeringens skrivelse och de uppdrag regeringen ger i samband med den. I betänkandet finns 28 reservationer och ett särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	7
Utskottets överväganden.....	9
Den svenska hästsektorns betydelse.....	9
Hästar och säkerhet.....	11
Hästens betydelse för människan.....	12
Forskning.....	17
Utbildning.....	18
Djurskydd.....	20
Identifiering och registrering av hästar m.m.....	23
Bevarande av hotade raser.....	26
Hästnäringens villkor.....	28
Spelets betydelse för hästsektorns utveckling.....	33
Samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor.....	36
Reservationer.....	38
1. Den svenska hästsektorns betydelse, punkt 1 (m, fp, kd, c, mp).....	38
2. Hästar och rehabilitering, punkt 3 (fp, kd).....	38
3. Hästsektorn och jämställdhet, punkt 4 (fp).....	39
4. Hästsektorn och jämställdhet, punkt 4 (c).....	39
5. Ridsport och vissa skatteregler, punkt 5 (kd).....	40
6. Forskning, punkt 6 (fp).....	40
7. Forskning, punkt 6 (kd).....	41
8. Utbildning, punkt 7 (fp).....	41
9. Utbildning, punkt 7 (kd).....	42
10. Finansiering av högskoleutbildning, punkt 8 (fp, kd).....	42
11. Hovslagarutbildning, punkt 9 (kd).....	43
12. Djurskydd, punkt 10 (v).....	43
13. Kunskapskrav för hästägare, punkt 11 (fp).....	44
14. Kunskapskrav för hästägare, punkt 11 (v).....	44
15. Tävlingsveterinärer, punkt 12 (m, fp, kd, c, mp).....	45
16. Handel med hästar, punkt 13 (fp, kd).....	45
17. Handel med hästar, punkt 13 (v).....	46
18. Handel med hästar, punkt 13 (mp).....	46
19. Bevarande av hotade raser, punkt 15 (kd, c).....	47
20. Hästnäringens villkor, punkt 16 (m).....	47
21. Hästnäringens villkor, punkt 16 (fp).....	48
22. Hästnäringens villkor, punkt 16 (c).....	49
23. Hästen och jordbrukspolitiken, punkt 17 (fp).....	49
24. Hästen och jordbrukspolitiken, punkt 17 (kd, c).....	50
25. Regler för bygglov, punkt 18 (c).....	50
26. Spelets betydelse för hästsektorns utveckling, punkt 19 (m).....	51
27. Spelets betydelse för hästsektorns utveckling, punkt 19 (c).....	51
28. Samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor, punkt 20 (fp).....	52

Särskilt yttrande.....	53
Hästsektorn och jämställdhet (kd)	53
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	54
Skrivelsen.....	54
Följdmotioner.....	54
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2002.....	57
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	58
<i>Bilaga 2</i>	
Yttrande från annat utskott.....	59
Kulturutskottets yttrande 2003/04:KrU2y.....	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den svenska hästsektorns betydelse

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:MJ430 yrkande 1, 2002/03:MJ441 i denna del, 2003/04:MJ38 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 1, 2003/04:MJ42 i denna del, 2003/04:MJ45 yrkande 1, 2003/04:MJ439 i denna del och 2003/04:MJ475 yrkande 1.

Reservation 1 (m, fp, kd, c, mp)

2. Hästar och säkerhet

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ40 yrkande 6.

3. Hästar och rehabilitering

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ44 yrkande 6.

Reservation 2 (fp, kd)

4. Hästsektorn och jämställdhet

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04:MJ38 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 3, 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ44 yrkande 5.

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (c)

5. Ridsport och vissa skatteregler

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ40 yrkandena 4 och 5.

Reservation 5 (kd)

6. Forskning

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ40 yrkande 11 och 2003/04:MJ44 yrkande 4.

Reservation 6 (fp)

Reservation 7 (kd)

7. Utbildning

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:MJ441 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkandena 2, 12 och 15 och 2003/04:MJ44 yrkande 3.

Reservation 8 (fp)

Reservation 9 (kd)

8. Finansiering av högskoleutbildning

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ40 yrkande 13.

Reservation 10 (fp, kd)

9. Hovslagarutbildning

Riksdagen avslår motion 2003/04: MJ40 yrkande 14.

Reservation 11 (kd)

10. Djurskydd

Riksdagen avslår motion 2003/04: MJ39 yrkande 1.

Reservation 12 (v)

11. Kunskapskrav för hästägare

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ39 yrkande 2 och 2003/04: MJ44 yrkande 7 i denna del.

Reservation 13 (fp)

Reservation 14 (v)

12. Tävlingsveterinärer

Riksdagen avslår motion 2003/04: MJ40 yrkande 7.

Reservation 15 (m, fp, kd, c, mp)

13. Handel med hästar

Riksdagen avslår motionerna 2002/03: MJ307, 2002/03: MJ490 yrkande 5, 2003/04: MJ39 yrkandena 3–5 och 2003/04: MJ44 yrkande 7 i denna del.

Reservation 16 (fp, kd)

Reservation 17 (v)

Reservation 18 (mp)

14. Identifiering och registrering av hästar

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ38 i denna del och 2003/04: MJ439 i denna del.

15. Bevarande av hotade raser

Riksdagen avslår motionerna 2002/03: MJ430 yrkande 5, 2002/03: MJ441 i denna del, 2003/04: MJ40 yrkandena 8 och 9, 2003/04: MJ41, 2003/04: MJ45 yrkande 3 och 2003/04: MJ475 yrkande 4.

Reservation 19 (kd, c)

16. Hästnäringens villkor

Riksdagen avslår motionerna 2002/03: MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04: MJ43 yrkande 1 och 2003/04: MJ44 yrkande 1.

Reservation 20 (m)

Reservation 21 (fp)

Reservation 22 (c)

17. Hästen och jordbrukspolitiken

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:MJ267 yrkande 1, 2002/03:MJ430 yrkande 6, 2002/03:MJ441 i denna del, 2002/03:MJ442, 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 10, 2003/04:MJ42 i denna del, 2003/04:MJ44 yrkande 2, 2003/04:MJ45 yrkande 2, 2003/04:MJ266 yrkande 1 och 2003/04:MJ475 yrkande 6.

Reservation 23 (fp)

Reservation 24 (kd, c)

18. Regler för bygglov

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ45 yrkande 4.

Reservation 25 (c)

19. Spelets betydelse för hästsektorns utveckling

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ42 i denna del, 2003/04:MJ43 yrkande 2 och 2003/04:MJ45 yrkande 5.

Reservation 26 (m)

Reservation 27 (c)

20. Samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ44 yrkande 8 och 2003/04:MJ439 i denna del.

Reservation 28 (fp)

21. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2003/04:54 till handlingarna.

Stockholm den 25 mars 2004

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Christina Axelsson (s), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Christin Nilsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Sven-Erik Sjöstrand (v) och Marie Wahlgren (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Mot bakgrund av hästsektorns växande betydelse inom en rad viktiga områden i samhället beslutade regeringen den 17 februari 2000 om direktiv till en särskild utredare med uppgift att utarbeta förslag till en sammanhållen hästpolitik. Syftet med utredningen var att skapa förutsättningar för att bevara och utveckla hästsektorn i Sverige. Utredningen överlämnade betänkandet En svensk hästpolitik (SOU 2000:109). Betänkandet remissbehandlades under våren 2001. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2000/2761). Den hästpolitiska utredningen lade fram en rad förslag till åtgärder inom hästsektorn, och flera åtgärder har redan vidtagits.

I december 2003 presenterade regeringen för riksdagen skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn. Med anledning av skrivelsen har åtta motioner väckts (s, m, fp, kd, v, c) med totalt 38 yrkanden. Utskottet har valt att därutöver behandla 14 yrkanden från allmänna motions tiden 2002 respektive 2003, vilka berör frågor som tas upp i skrivelsen. Samtliga motioner återfinns i *bilaga 1*.

Kulturutskottet har yttrat sig dels över skrivelsen (i de delar som berör kulturutskottets verksamhetsområden), dels över de motioner som ankyter till dessa områden. Yttrandet (2003/04:KrU2y) återfinns i *bilaga 2*.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen presenteras en handlingsplan för den alltmer betydelsefulla hästsektorn. Inledningsvis beskrivs hästsektorns utveckling och den svenska hästsektorn i dag. Den hästpolitiska utredningens betänkande En svensk hästpolitik (SOU 2000:109) behandlas översiktligt och redan genomförda åtgärder presenteras. Särskild tonvikt läggs på att identifiera områden där förutsättningar finns eller bör skapas för fortsatt utveckling av sektorn. De områden som tas upp är särskilda hästsatsningar (t.ex. hästar och säkerhet), forskning och utbildning, djurskydd samt identifiering och registrering av hästar. Ett särskilt avsnitt ägnas åt hästhållningens och hästföretagandets betydelse. Skrivelsen tar också upp spelets betydelse för hästsektorns utveckling samt den samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor som regeringen inrättat.

Regeringen ger i samband med skrivelsen två uppdrag till Statens jordbruksverk. I det första uppdraget skall verket göra en omfattande översyn av den nuvarande situationen avseende identifiering och registrering av hästar. I uppdraget ingår även att se över rapportering och registrering av sjukdata beträffande hästar, administration av hästpass samt tekniska hjälpmedel i syfte

att få säkra och hållbara system. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2004. I det andra uppdraget skall Jordbruksverket i samarbete med berörda myndigheter och organisationer kartlägga omfattning, karaktär och spridning av hästföretagandet samt analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen inom sektorn. I uppdraget ingår även att utreda hur den gemensamma jordbrukspolitikens nya inriktning påverkar hästsektorn och om och i så fall hur hästens roll i jordbrukspolitikerna bör stärkas. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2004. Regeringen ger även i uppdrag till Konsumentverket att arbeta vidare med tjänstesäkerhet i tre steg med utgångspunkt i bl.a. hästrelaterade aktiviteter. Uppdraget skall redovisas år 2004. Vidare avser regeringen att inrätta en arbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor. Det första mötet är planerat till våren 2004.

Utskottets överväganden

Den svenska hästsektorns betydelse

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker sex motionsyrkanden (s, kd, c) om hästpolitiken mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen om åtgärder inom hästsektorn samt de tre uppdrag som regeringen lägger ut på Jordbruksverket och Konsumentverket där det finns behov av informationsinsamling och analyser inför eventuella framtida åtgärder och beslut. Vidare avstyrks ett motionsyrkande (s) om vikten av att regeringens uppdrag till Jordbruksverket leder till konkreta åtgärder. Slutligen avstyrks ett motionsyrkande (s) om att en översyn av konsument- och djurskyddet bör göras, mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen.

Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c, mp).

Motionerna

Kristdemokraterna framhåller i motionerna 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 1, 2002/03: MJ430 (kd) yrkande 1 samt 2003/04: MJ475 (kd) yrkande 1 att regeringen bör lägga fram förslag till en sammanhållen hästpolitik så som tidigare aviserats. Regeringen har i denna fråga visat senfärdighet och låg ambitionsnivå. Enligt motionärerna är det anmärkningsvärt att regeringen endast samlat sig till en skrivelse med till intet förpliktigande uppdrag om kartläggning, analys och ytterligare överväganden. Eftersom det finns gott om konkreta förslag både i den hästpolitiska utredningens betänkande (SOU 2000:109) och i kristdemokratiska riksdagsmotioner bör regeringen skyndsamt återkomma till riksdagen med en proposition om en sammanhållen hästpolitik. Centerpartiet framför motsvarande krav i motion 2003/04: MJ45 (c). I motionen framhålls att enbart trav-, galopp- och ridhästarna i dag är svenskt jordbruks fjärde största inkomstkälla och att hästsporten är en växande folkrörelse. Sverige behöver en sammanhållen hästpolitik, inte minst då hästnäringen i hög grad också bidrar till att minska de regionala klyftorna i landet. Enligt motionärerna är det beklagligt att regeringen inte överlämnat någon kraftfull proposition eller skrivelse till riksdagen. Regeringen bör återkomma med konkreta förslag med anledning av den hästpolitiska utredningens betänkande samt i enlighet med vad som i motionen anförs om en livskraftig hästpolitik (yrkande 1). I motionerna 2003/04: MJ42 (s) delvis och 2002/03: MJ441 (s) delvis begärs att hästpolitiken får det utrymme den förtjänar och de ekonomiska medel som krävs. Enligt motionärerna är det positivt att regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att bl.a. se över om och eventuellt hur hästen bör göras till en del av jordbrukspolitiken. Alltför länge

har hästsektorn hållits vid sidan av den traditionella jordbrukspolitiken. I motion 2003/04:MJ42 (s) delvis framhålls därutöver det unika i att det som i andra länder endast är förunnat ett fåtal i Sverige är att likna vid en folksport, där människor med olika bakgrund och ålder träffas och umgås varje dag.

I motion 2003/04:MJ38 (s) delvis framhålls vikten av att regeringens uppdrag till Jordbruksverket leder till konkreta åtgärder. Vidare anføres att i arbetet med att utveckla de olika disciplinerna inom hästsektorn – ridsport, trav och galopp – måste inriktningen vara att fortsätta utveckla på bredden. Regeringen konstaterar att hästsporten i Sverige i stor utsträckning är tillgänglig för alla, men enligt motionären kan det göras betydligt mer för att ytterligare öka bredden.

Motionären bakom motion 2003/04:MJ439 (s) delvis anser att en översyn av konsument- och djurskyddet inom främst hästhållningen bör göras. Översynen bör granska lagstiftning och statliga regelverk som stärker skyddet men ändå står i samklang med EG-rätten.

Utskottets ställningstagande

I skrivelsen presenterar regeringen åtgärder som redan genomförts till följd av den hästpolitiska utredningens betänkande En svensk hästpolitik (SOU 2000:109). Som redovisas i skrivelsen läggs tre uppdrag ut inom områden där det finns behov av informationsinsamling och analyser inför eventuella framtida åtgärder och beslut. I det första uppdraget skall Jordbruksverket göra en omfattande översyn av den nuvarande situationen avseende identifiering och registrering av hästar. I uppdraget ingår även att se över inrapportering och registrering av sjukdata beträffande hästar, administration av hästpass samt tekniska hjälpmedel i syfte att få säkra, hållbara system. I det andra uppdraget skall Jordbruksverket i samarbete med berörda myndigheter och organisationer kartlägga omfattning, karaktär och spridning av hästföretagande samt analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen i sektorn. I uppdraget ingår även att utreda hur den gemensamma jordbrukspolitikens nya inriktning påverkar hästsektorn och om och i så fall hur hästens roll i jordbrukspolitiken bör förstärkas. Vidare får Konsumentverket i uppdrag att se över tjänstesäkerhet i tre steg med utgångspunkt i bl.a. hästrelaterade aktiviteter. Alla uppdrag skall redovisas år 2004. Som framhålls i skrivelsen är hästsektorn integrerad i många av riksdagens fastställda politikområden, bl.a. landsbygdspolitiken, miljöpolitiken och djurpolitiken. Inom ramen för dessa områden pågår ett arbete för en hästsektor som karaktäriseras av en god utveckling med särskild fokus på hästens betydelse på landsbygden, hästens betydelse för barn, ungdomar och handikappade, övrig fritidsverksamhet samt goda kunskaper i hästhållning. Hästen har en stor social, kulturell och ekonomisk betydelse i det svenska samhället. Uppskattningsvis en tredjedel av den svenska befolkningen har kontakt med hästar och verksamhet relaterad till hästhållning. Hästsektorn omsätter minst 18 miljarder kronor om året, enligt den hästpolitiska utredningens bedömning. Det är betydelsefullt ur många perspektiv att förutsättningarna för sektorn utvecklas och tas till vara.

En stor del av den hästrelaterade verksamheten bedrivs i landsbygden, och många gårdar bedriver hästverksamhet som komplement till den huvudsakliga sysselsättningen. Det direkta nyttjandet av hästen såväl som sekundära effekter, t.ex. foderproduktion, ger hästen en avsevärd betydelse i samhället. Hästsport är en av Sveriges mest populära fritidssysselsättningar och har en bred tillgänglighet i jämförelse med hästsporten i flera andra länder. Verksamheten inom sektorn kan i hög grad beskrivas som en folkrörelsebaserad näring. Det är den sportsliga bredden som skapar förutsättningar för en konkurrenskraftig elit samtidigt som internationella framgångar skapar förebilder, vilka spelar en stor roll för det individuella intresset för hästsport. Som regeringen konstaterar har den svenska hästsektorn betydelse inom en rad viktiga områden. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det finns goda skäl att sträva efter en fortsatt utveckling av sektorn. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2003/04: MJ38 (s) i denna del, 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 1, 2003/04: MJ42 (s) i denna del, 2003/04: MJ45 (c) yrkande 1, 2002/03: MJ430 (kd) yrkande 1, 2003/04: MJ439 (s) i denna del, 2002/03: MJ441 (s) i denna del samt 2003/04: MJ475 (kd) yrkande 1 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Hästar och säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (kd) om informationsinsatser och säkerhet i samband med ridning mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen om regeringens strategi för tjänstesäkerhet samt uppdraget till Konsumentverket.

Skrivelsen

Regeringen anser att säkerhet vid utövning av hästsport och vid annan hantering av hästar, i synnerhet när det gäller barn och ungdomar, är ett betydelsefullt område som behöver belysas i högre grad. Inom ramen för regeringens strategi för tjänstesäkerhet ges därför Konsumentverket i uppdrag att arbeta vidare med tjänstesäkerhet i tre steg med utgångspunkt i bl.a. hästrelaterade aktiviteter.

Motionen

Motion 2003/04: MJ40 (kd) tar upp informationsinsatser för att öka säkerheten i samband med ridning. Motionärerna framhåller att ridning är den mest skadedrabbade hästsportaktiviteten. Eftersom de flesta olyckor sker i den organiserade verksamheten och inte på ridskolorna bör säkerhetsarbetet i första hand inriktas på informationsinsatser gentemot hästägare (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Som anføres i skrivelsen är ridning den i särklass mest skadedrabbade hästsportaktiviteten och därefter kommer hantering av hästar. Under åren 1998–2001 uppskattas, enligt en rapport från Konsumentverket (PM 2003:12), det totala antalet hästrelaterade skador i hela landet till ungefär 13 000, och nio av tio skadade är kvinnor och flickor. Av skadorna vid ridhus och ridskola har 85 % skett under ridning. Utbudet av hästrelaterade tjänster i form av upplevelser, t.ex. turridning eller andra typer av hästturism, ökar och alltfler ovana personer hanterar hästar. I Sverige rider en halv miljon människor regelbundet, varav många är barn. Som regeringen framhåller är det i synnerhet med tanke på barns säkerhet betydelsefullt att se över säkerheten inom hästverksamheten för att i möjligaste mån undanröja risker och motverka skador. Inom ramen för regeringens strategi för tjänstesäkerhet kommer Konsumentverket att ges i uppdrag att arbeta vidare med tjänstesäkerhet i tre steg. Uppdraget skall redovisas under år 2004. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är angeläget att hästrelaterade aktiviteter får en central plats i det inledande arbetet med regeringens strategi för tjänstesäkerhet. De som utövar hästsport är konsumenter av olika typer av hästrelaterade varor och tjänster, och i takt med att marknaden växer ökar konsumentperspektivet i betydelse. Detta är en särskilt viktig aspekt mot bakgrund av att alltfler utövare saknar grundkunskaper om djur och tidigare erfarenhet av umgänge med djur. Utskottet anser att syftet med motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 6 i allt väsentligt kan anses tillgodosett. Motionen avstyrks därmed i berörd del.

Hästens betydelse för människan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (fp) om hästar och rehabilitering samt fyra motionsyrkanden (s, fp, c) om hästsektorn och jämställdhet, bl.a. mot bakgrund av vad som anføres i skrivelsen. Vidare avstyrks ett motionsyrkande (kd) om fördelning av medel till pojk- respektive flickidrotter, bl.a. med hänvisning till Riksidrottsförbundets pågående projekt Idrottsresurser på lika villkor. Slutligen avstyrks två motionsyrkanden (kd) om ridsport och vissa skatteregler, bl.a. mot bakgrund av det pågående arbetet inom skattnedsättningsutredningen.

Jämför reservationerna 2 (fp, kd), 3 (fp), 4 (c) och 5 (kd).

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att lokala initiativ där barn, ungdomar och personer med funktionshinder utövar hästsport har en positiv inverkan på deltagarnas fysiska och psykiska hälsa. I synnerhet är flickors möjlighet till utveckling inom

hästsporten värdefullt att tillvarata. Regeringen har därför tidigare beslutat om en särskild satsning, det s.k. Handslaget, där barn- och ungdomsverksamhet inom idrotten, bl.a. hästsporten, lyfts fram.

Motionerna

I motion 2003/04:MJ44 (fp) framhålls att ridning och annan hästsport är viktig i rehabiliteringshänseende. Ridning är en av de största handikappidrotterna med över 4 000 aktiva ryttare. Detta är mycket positivt och bör tas till vara. Enligt motionärerna bör regeringen utreda vad som kan göras för att ytterligare stärka denna form av rehabiliteringsinsatser och ta till vara hästens betydelse för sjuka och handikappade (yrkande 6).

Enligt motion 2003/04:MJ38 (s) delvis är det viktigt att flickors intresse och engagemang tas till vara inom alla områden av hästsektorn. Det är inte acceptabelt att flickor är mer eller mindre utestängda från delar av sektorn. Motionären anser att också det motsatta förhållandet bör uppmärksammas, nämligen att så få pojkar deltar i vissa hästaktiviteter. Motionären bakom motion 2003/04:MJ42 (s) delvis anser att det finns starka jämställdhetsskäl till att uppvärdera hästsektorn. Motionären hänvisar till vad regeringen anför om att en satsning inom hästsektorn också skall innebära en satsning på flickors intresse och flickors idrott. Denna slutsats är viktig, inte minst med tanke på att ridning är den näst största ungdomsidrotten. Jämställdhetsinsatser inom hästsporten tas även upp i motion 2003/04:MJ44 (fp). Ridning är en sport som i mycket stor utsträckning utövas av kvinnor. Ur ett genusperspektiv är det därför väsentligt att sporten får lika bra villkor som annan sport- och fritidsverksamhet. Enligt motionärerna bör fler pojkar rekryteras till ridsporten och fler kvinnor till den mansdominerade travsporten (yrkande 5). I motion 2002/03:MJ487 (c) yrkande 34 delvis anförs att förbättringar för ridsporten också måste ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Av alla aktiva ungdomar inom ridsporten är unga flickor klart dominerande. Mindre resurser satsas på sporter som framför allt utövas av flickor, jämfört med fotboll eller andra typiska pojksporter.

Motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 3 tar upp behovet av att utreda fördelningen av medel till pojk- respektive flickidrotter. Enligt motionärerna är det uppenbart att ridskolorna och ridklubbar har svårare att hävda sina intressen gentemot de ”manliga” idrotterna såsom fotboll och ishockey. Trots klara direktiv från Riksidrottsförbundet till specialidrottsförbunden är risken stor att de kvinnodominerade idrotterna missgynnas vid förbundens fördelning av medel. I den kommunala prioriteringen är misstankarna om denna diskriminering ännu mer befogad. Motionärerna anser att en oberoende utredning bör göras om hur verkligheten ser ut för de idrotter som domineras av flickor i förhållande till de idrotter som domineras av pojkar. Vidare reses krav på att ridsporten skall vara skattefri när den bedrivs i motionssyfte och är en friskvårdsförmån som bekostas av arbetsgivaren. Enligt motionärerna är det anmärkningsvärt att ridsporten som är en av de största folksporterna inte skall kunna utövas och värderas på lika villkor som andra motionsformer (yrkande

4). Enligt yrkande 5 bör regeringen tillsätta en utredning om möjligheterna att införa momsbefrielse för föreningsdrivna ridskolor. Motionärerna påpekar att utbildning är momsbefriad i Sverige och att det inte finns någon anledning till att ridutbildning i föreningsdrivna ridskolor skall behandlas annorlunda än annan utbildning.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför i skrivelsen är den svenska hästsektorn med sin folkrorelsekaraktär unik. Medan hästsport i många länder endast är förunnat ett fåtal har den svenska hästsporten blivit en folksport som engagerar människor av alla kategorier. Hästsektorns betydelse i samhället har ökat stadigt under de tre senaste decennierna. Det gäller antalet utövare såväl på tävlingsnivå som på motionsnivå. På stallbackar och i hästhagar samlas människor i alla åldrar, från olika yrkeskategorier och olika kulturer, runt ett gemensamt intresse. Under senare år har hästens betydelse för mänskligt välbefinnande uppmärksamats, och hästar används t.ex. i verksamheter för personer med sociala problem. Inom hästsporten dominerar framför allt ridsporten av flickor och kvinnor vilket är en viktig aspekt i sportsammanhang generellt där kvinnor och flickor är underrepresenterade. En god utveckling av hästverksamheten bidrar därmed också till att jämställdheten mellan könen i sportutövning ökar. De olika grenarna inom hästsporten har gemensamt att de är mycket jämlika. Män och kvinnor, pojkar och flickor tävlar på lika villkor. Bland utövarna inom respektive gren är dock könsfördelningen ojämn. Travsporten är mansdominerad medan ridsporten är kvinnodominerad. Ridsporten utövas enligt Svenska Ridsportförbundet aktivt av över 500 000 svenskar varav ca 85 % är kvinnor och flickor. Ridsporten är en av de största flickidrotterna i Sverige, trots att den på det lokala planet ofta har fått stå tillbaka för satsningar på traditionella pojksporter, t.ex. fotboll eller ishockey. Hästsporten tillvaratar många kvinnors allmängiltiga intressen såsom motion, friluftsliv, gemenskap, ansvar och sociala kontakter med människor och djur. Hästsportens effekter sträcker sig alltså vida utanför den faktiska sportutövningen, vilket innebär att kvinnors ställning i samhället kan stärkas genom att hästsporten lyfts fram. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att en satsning inom hästsektorn också skall innebära en satsning på flickors intresse och flickors idrott. Umgänget med hästar övar flickor i att leda och i att sätta gränser, stärker deras självförtroende och erbjuder en meningsfull fritid. För många flickor är också förtroendeuppdrag i ridklubben en ingång till framtida uppdrag i andra demokratiska organisationer. I ridklubben finner många flickor de positiva förebilder av starka och självständiga kvinnor som de sedan bär med sig genom livet.

Riksdagen beslutade i december 2002 om ett bidrag om 100 miljoner kronor till Sveriges Riksidrottsförbund från AB Svenska Spel. Bidraget är inledningen till den ökade satsningen på idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet, även kallad Handslaget, mellan staten, kommunerna och idrottsrörelsen. Bidraget har som ändamål att stötta och uppmuntra idrottsföreningar

och specialidrottsförbund att öppna dörrarna för fler, hålla nere avgifterna, satsa mer på flickors idrottande, delta i kampen mot droger och intensifiera samarbetet med skolorna. Regeringen har i budgetpropositionen för år 2004 föreslagit att ett bidrag på 200 miljoner kronor fördelas till idrottsrörelsen enligt de närmare anvisningar som kan komma att beslutas av regeringen. Satsningen innebär att möjligheter skapas för Svenska Ridsportförbundet och de lokala föreningarna inom ridsporten att utveckla sin verksamhet. Satsningen kan även nå ut till funktionshindrade barn och ungdomar, som genom hästsporten kan bli delaktiga i den sociala samvaro som finns inom idrotten. I sammanhanget bör också Allmänna arvsfonden nämnas. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Exempel på projekt som i dag pågår är demokratiprojektet ”Våga vara”, som syftar till att stärka flickors självförtroende, och projektet ”Med hjälp av fyra ben”, där handikappade barn ges möjlighet att komma ut i naturen samtidigt som deras balans tränas.

Vid tidigare riksdagsbehandling (2002/03:KrU4) har bl.a. framhållits att idrottsrörelsen under senare år gjort framsteg när det gäller jämställdhet och att Riksidrottsförbundets inställning är att såväl makt som resurser i idrottsliga sammanhang skall fördelas på ett rättvist sätt mellan könen. Samtidigt har konstaterats att förbundets uppfattning inte fått genomslag på alla nivåer inom idrotten. Inte minst visas detta genom återkommande rapporter i medierna om hur flickidrott ges sämre villkor, t.ex. vad gäller träningstider, än den idrott som till övervägande del har pojkar som deltagare. Utskottet vill därför särskilt framhålla vikten av att Riksidrottsförbundet intensifierar sitt arbete med att sprida kunskap och väcka debatt i dessa frågor så att förbundets uppfattning får genomslag nedåt i organisationen. Därigenom skulle attityder och verksamhetsinriktning kunna påverkas även utanför idrottsrörelsen, t.ex. hos ansvariga inom kommunerna.

När det gäller fördelningen av medel mellan olika idrottsgrenar vill utskottet hänvisa till den redogörelse för hur specialidrottsföreningarna får medel som framgår av kulturutskottets yttrande (2003/04:KrU2y). I yttrandet framhålls bl.a. följande. När det gäller det statliga lokala investeringsstödet (LOK-stödet) måste de föreningar som erhållit stöd till Riksidrottsförbundet (RF) redovisa hur flickor respektive pojkar fått del av detta. När det gäller bidrag från RF till specialförbunden bygger principerna för bidragsfördelning bl.a. på förbundens utveckling över tiden grundat på ett antal kriterier i form av statistiska uppgifter. Ett av dessa är jämställdhetsplanens delmål om representation i styrelser och valberedningar. RF för en löpande dialog med varje förbund om bl.a. innehållet i verksamheten och hur förbundet uppfyller både de mål som RF-stämman beslutat och jämställdhetsplanens delmål. Kulturutskottet framhåller också det projekt som för närvarande pågår hos RF, nämligen Idrottsresurser på lika villkor. Projektet skall kartlägga, analysera och sprida kunskap om hur samhällets resurser till idrotten fördelas och utnyttjas. Bland annat skall fördelningen mellan kvinnor och män studeras. Projektet skall också samlas in goda exempel på metoder och modeller som

leder till en rättvis resursfördelning. Projektet beräknas vara slutfört under april 2004. Miljö- och jordbruksutskottet, som ansluter sig till kulturutskottets bedömning, förutsätter att regeringen vid behov återkommer till riksdagen med erforderliga förslag beträffande fördelningen av samhällets resurser till idrotten. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2003/04:MJ38 (s) i denna del, 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 3, 2003/04:MJ42 (s) i denna del, 2003/04:MJ44 (fp) yrkandena 5 och 6 samt 2002/03:MJ487 (c) yrkande 34 i denna del lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Beträffande motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 4, med krav på att ridsporten skall vara skattefri när den bedrivs i motionssyfte och är en friskvårdsförmån som bekostas av arbetsgivaren, vill utskottet anföra följande. Som skattefria personalvårdsförmåner räknas förmåner som riktar sig till hela personalen och som består av enklare åtgärder för att skapa trivsel i arbetet eller liknande eller lämnas på grund av sedvänja inom det yrke eller den verksamhet som det är fråga om. Möjlighet till enklare slag av motion och annan friskvård räknas hit. Genom en lagändring hösten 2003 (prop. 2002/03:123, bet. 2003/04:SkU3) förenklades reglerna genom ett slopande av villkoren att motionen eller friskvården skall utövas inom särskilda anläggningar eller enligt abonnemang som tecknats av arbetsgivaren och betalas direkt av denne till anläggningens innehavare. Av förenklings skull slopades även kraven på att förmånen skall vara av kollektiv natur eller i ringa omfattning utövas av den anställde. Efter lagändringen blir det avgörande för skattefriheten i huvudsak att motionen eller friskvården riktar sig till hela personalen, är av mindre värde och av enklare slag samt att förmånen inte får bytas ut mot kontant ersättning. Utskottet avstyrker därmed motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 4.

När det gäller begäran i motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 5 om att regeringen bör tillsätta en utredning om möjligheterna att införa momsbefrielse för föreningsdrivna ridskolor vill utskottet redovisa följande. Icke skattepliktig utbildning är enligt moms lagen sådan grundskole-, gymnasieskole- och högskoleutbildning som sker i det allmännas regi eller av erkänd utbildningssamordnare samt övrig utbildning som berättigar till studiemedel enligt studiestödslagen. Med det allmänna avses stat, kommun eller landsting. Med uttrycket av erkänd utbildningssamordnare avses t.ex. fristående skolor och kompletterande skolor som tillhandahåller utbildning som ett led i det allmännas utbildningsinsatser. Skatteplikt gäller däremot för i princip all kommersiellt bedriven utbildning som sker utom ramen för den ordinarie skolutbildningen och som inte heller berättigar till studiestöd. Vidare vill utskottet hänvisa till att regeringen, mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande till regeringen (bet. 2001/02:SkU18, rskr. 199), tillkallade en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av tillämpningsområdet för de reducerade skattesatserna och undantagen från beskattning inom mervärdesskatteområdet (dir. 2002:141). I uppdraget ingår bl.a. att analysera skattesatsernas struktur utifrån rättsliga, administrativa, ekonomiska, konkurrensmässiga, fördelningspolitiska och statsfinansiella aspekter. I sin analys av

skattesatsernas struktur skall även internationella konkurrensfrågor beaktas. Uppdraget skall redovisas i två etapper under åren 2004 och 2005. Utskottet avstyrker mot bakgrund av ovanstående motion 2003/04: MJ40 (kd) i berörd del.

Forskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen ett motionsyrkande (kd) om en forskningsfond för hästnäringen samt ett motionsyrkande (fp) om behovet av en långsiktig forskningspolitik.

Jämför reservationerna 6 (fp) och 7 (kd).

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att forskning och kunskapsspridning inom hästområdet är av avgörande betydelse för sektorns utveckling och att regeringen ser positivt på de initiativ som redan tagits. Frågan om hästforskningens utveckling kommer därför att tas upp i samband med den forskningspolitiska proposition som planeras till mitten av mandatperioden.

Motionerna

I motion 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 11 begärs att en forskningsfond inrättas för hästnäringen. Motionärerna hänvisar till den hästpolitiska utredningens förslag om att staten bör anvisa fem miljoner kronor under en fyraårsperiod för forskning på hästområdet och att regeringen bör lägga fram ett sådant förslag i samband med kommande budgetproposition. En förutsättning för att staten skall anvisa medel till sådan forskning bör vara att Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande (NS) inrättar en hästnäringens forskningsfond och ett hästnäringens forskningsforum samt att Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS) inrättar en särskild hästforskningskommitté. En annan förutsättning bör vara att ett långsiktigt bindande avtal ingås mellan FORMAS och NS angående uppgifter, ansvarsfördelning, styrelseformer och finansiering.

Motion 2003/04: MJ44 (fp) yrkande 4 tar upp behovet av en långsiktig forskningspolitik. Regeringen aviserar att hästforskningen skall tas upp senare i den forskningspolitiska propositionen. Motionärerna anser att det är angeläget att ta fram långsiktiga strategier för detta forskningsområde såsom för alla andra viktiga områden. Det bör undersökas hur forskningen kan utvecklas både inom befintliga och nya discipliner. Ett viktigt område kan vara hästens betydelse inom landsbygdsutvecklingen.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför har forskningsbehovet inom hästsektorn till viss del uppmärksamats på senare tid. Hippocampus, som är en centrumbildning mellan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), har skapat ett nytt ramprogram för hästforskning som kallas Hästen – för arbete, sport och fritid. Programmet berör flera olika områden och planeras att pågå under åren 2002–2010. Finansiering sker främst genom att medel avsätts av parternas basresurser. Även ATG, försäkringsbolaget Agria, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS), Lantbrukarnas Riksförbund samt olika foder- och läkemedelsföretag finansierar viss forskning. Programmet är mycket omfattande och anlägger ett tvärvetenskapligt och användartillvänt perspektiv, vilket måste anses positivt och väl i linje med behoven på området. Fortfarande finns dock behov av ytterligare forskning på hästområdet, vilket traditionellt är ett eftersatt forskningsområde. Exempel på områden där forskningen kan behöva utökas är hästens sociala betydelse, dess betydelse i samhället och olika faktorer med betydelse för i synnerhet barns och ungdomars säkerhet i samband med hästsport. Forskning kring veterinära frågor, utfodring, hästhållning och byggnader är också viktiga områden. Utskottet delar regeringens bedömning att en långsiktig finansiering är en betydelsefull faktor för forskningens omfattning på olika områden. Utskottet anser det värdefullt att regeringen avser att återkomma till frågan om hästforskningens utveckling i samband med den forskningspolitiska propositionen. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 11 och 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Utbildning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motionsyrkanden (s, fp, kd) om utbildning mot bakgrund av vad som anförts i skrivelsen.

Jämför reservationerna 8 (fp), 9 (kd), 10 (fp, kd) och 11 (kd).

Motionerna

I motion 2002/03:MJ441 (s) delvis framhålls att det krävs en mer seriös ansats när det gäller utbildning och forskning inom hästens område. Enligt motionären är det alarmerande för hela hästsektorn att tillgängliga yrkesutbildningar i de flesta fall inte täcker arbetsmarknadens behov.

Enligt motion 2003/04:MJ40 (kd) har Sveriges lantbruksuniversitet, företrädare för hästsektorn och studentrepresentanter uttalat ett starkt intresse för att införa ett tredje år på hippologprogrammet, vilket skulle leda till kandidatexamen. Den hästpolitiska utredningen föreslår att ett tredje utbildningsår införs först när det säkerställts att nuvarande tvååriga utbildning visar på

stabilitet, långsiktighet och säkerställd finansiering. Motionärerna bedömer att dessa villkor i dag är uppfyllda och föreslår därför att ett tredje år införs (yrkande 12). Enligt yrkande 13 bör regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att utreda konsekvenserna av att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen enligt samma principer som normalt gäller för högskoleutbildning. I yrkande 15 framhålls att Sverige i dag har för få unghästutbildare. Den hästpolitiska utredningen föreslog att ett bolag skulle inrättas för att utbilda omkring 50 hästar per år. Enligt motionärerna bör regeringen i 2005 års budgetproposition anslå extra medel till unghästutbildning med inriktning på utbildning av ridinstruktörer. Därigenom skulle största möjliga antal utbildade hästar per investerad krona erhållas.

Motion 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 3 tar upp behovet av lärlingsutbildningar inom hästsektorn. Enligt motionärerna kan hästsektorns utbildningsbehov inte enbart täckas av högskoleutbildningar utan det är också viktigt att se över utbildningsbehovet på andra nivåer. Folkpartiet har i flera sammanhang påpekat behovet av en bättre lärlingsutbildning i Sverige och anser att flera yrken och verksamheter inom hästnäringen skulle kunna vara utmärkta för denna utbildningsform. Regeringen borde uppmuntra hästsektorn och kommunerna att se över var inom hästnäringen sådana utbildningar skulle kunna vara lämpliga.

Motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 2 behandlar tillgången på ridinstruktörer. Många lokala klubbar dras med betydande ekonomiska svårigheter att få verksamheten att gå runt. Hästhållning samt fastighets- och materialunderhåll drar stora kostnader liksom hästskötare, instruktörer och tränare. Hovslagarutbildningen tas upp i yrkande 14. Motionärerna påpekar att det länge har rått brist på välutbildade hovslagare i Sverige. Det är därför positivt att Sveriges lantbruksuniversitet har fått i uppdrag att bekosta minst 35 utbildningsplatser per år. För att öka antalet hovslagare bör också nuvarande utbildning utvidgas med en lärlingsutbildning.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i skrivelsen är tillgången på välutbildad och kvalificerad personal en viktig faktor för hästsektorns framtida utveckling, inte minst med tanke på sektorns möjligheter att konkurrera internationellt på olika områden. Det är av stor betydelse att en sammanhållen utbildningskedja skapas så att tillgänglig kompetens kan utnyttjas på bästa sätt. För att uppnå detta krävs att utbildningssystemet är väl samordnat, flexibelt, har ett jämställdhetsperspektiv och är anpassat till efterfrågan inom sektorn. Sveriges lantbruksuniversitet är huvudman för hippologutbildningen som är en tvåårig högskoleutbildning. Under utbildningen integreras teori och praktik för att ge ett helhetsperspektiv på hästen som biologisk varelse. Under det första året studeras hästens anatomi och fysiologi, hälso- och sjukvård, hästens beteende (etologi), utfodring och miljö, avel, reproduktion, stuteriverksamhet, hästen och människan, ridlära och ridning, tränings- och tävlingslära, körlära och körning, hantering och utbildning av unghäst, hovvård och hovbeslag, stalltjänst samt häst- och an-

läggningsvård. Under det andra året väljer studenterna inriktning: ridlärare, stallchef eller trav- och galoppinriktning. Utbildningen finansieras delvis av staten via Sveriges lantbruksuniversitet och delvis av de medel som avsätts i avtalet mellan staten och ATG:s ägare via Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande. Den hästpolitiska utredningen lade fram förslag på förändringar av hippologutbildningen angående bl.a. ansvarsfördelning, styrformer och finansiering. Utskottet delar regeringens och den hästpolitiska utredningens bedömning att staten och hästnäringen även fortsättningsvis bör stå för ungefär hälften vardera av kostnaderna och att medlen bör utbetalas som årliga driftsanslag. Vidare välkomnar utskottet att regeringen, i enlighet med den hästpolitiska utredningens förslag, har utökat de medel som står till Sveriges lantbruksuniversitets förfogande för hippologutbildningen. Från och med år 2001 disponerar universitet högst 15,9 miljoner kronor per år för hippologprogrammets räkning. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2003/04:MJ40 (kd) yrkandena 2, 12, 13 och 15, 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 3 och 2002/03:MJ441 (s) i denna del lämnas utan vidare åtgärd.

Som regeringen framhåller är en fungerande hovslageriverksamhet dels en förutsättning för att varje hästägare skall kunna ta sitt ansvar för att hästen ges tillfredsställande hovvård, dels för att den svenska hästhållningen på ett nationellt plan skall anses uppfylla höga djurskyddskrav. Enligt en bedömning som gjorts av Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande fanns det år 2000 ca 1 000 personer som bedrev hovslageriverksamhet i Sverige, varav endast hälften hade formell kompetens. Det har länge rått en brist på välutbildade hovslagare, vilket har medfört en risk för djurskyddsproblem. För att avhjälpa denna brist krävs en ökning av antalet utbildningsplatser. Utskottet välkomnar därför att regeringen i enlighet med den hästpolitiska utredningens förslag och remissinstansernas synpunkter ålagt Sveriges lantbruksuniversitet att inom ramen för sitt anslag bekosta minst 35 utbildningsplatser per år. Med det anförda föreslås att motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 14 lämnas utan vidare åtgärd.

Djurskydd

Utskottets förslag i korthet

Mot bakgrund bl.a. av vad som anføres i skrivelsen avstyrker utskottet tre motionsyrkanden om djurskydd (fp, v). Vidare avstyrks ett motionsyrkande (kd) om tävlingsveterinärer med hänvisning till att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 12 (v), 13 (fp), 14 (v) och 15 (m, fp, kd, c, mp).

Motionerna

I motion 2003/04:MJ39 (v) yrkande 1 framhålls vikten av att hästar ges möjlighet till daglig utevistelse och att hästar skall hållas i grupp. Enligt djurskyddslagen skall djur få möjlighet att utöva sina naturliga beteenden. När det gäller hästar finns det inga förordningar som ställer krav på hästars möjlighet till bete samt möjlighet till vistelse tillsammans med andra hästar. Enligt yrkande 2 bör kunskapskrav införas för hästägare och Statens jordbruksverk få i uppdrag att utreda möjligheterna för att sådana införas. Motionärerna påpekar att samtidigt som alltfler människor skaffar häst blir det allt vanligare att djurskyddsinspektörer upptäcker fall av vanvård. Även motion 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 7 delvis tar upp behovet av ett stärkt djurskydd samt utbildnings- och informationsinsatser inom området. En av de viktigaste delarna i djurskyddet är att efterlevnaden kontrolleras. Motionärerna anser att kontrollen bör skärpas såväl i Sverige som i övriga nationer inom EU. Inom hästnäringen har det på senare tid tillkommit många nya företagare med mindre erfarenhet av att driva verksamhet med många djur, vilket ställer höga krav på utbildnings- och informationssatsningar. Den nya djurskyddsmyndigheten bör i samverkan med näringen och kommunerna få i uppdrag att intensifiera informationen kring djurskyddet med särskild inriktning mot hästar.

Kristdemokraterna anför i motion 2003/04:MJ40 (kd) att det gällande regelverket innebär att det vid offentlig tävling med djur skall finnas en veterinär som förordnats av Jordbruksverket. Motionärerna anser att regeringen bör se över dessa bestämmelser och deras tillämpning med syfte att förenkla systemet med förordnande av tävlingsveterinärer vid hästtävlingar och minska de kostnader för arrangörerna som är förknippade med dagens system. Riksmötet 2000/01 beslöt, efter motioner från Kristdemokraterna och Miljöpartiet, att som sin mening tillkännage detta för regeringen. Ännu har regeringen inte gjort något för att verkställa riksdagens beslut. Motionärerna föreslår därför att riksdagen upprepar detta tillkännagivande för regeringen (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Som anføres i skrivelsen är utvidgningen av 4 § djurskyddslagen (prop. 2001/02:93, bet. 2001/02:MJU20, rskr. 2001/02:257), med ikraftträdande den 1 januari 2003, en viktig förändring som bl.a. innebär att naturligt beteende nu omfattar alla djur. Tidigare omfattade bestämmelsen endast djur som användes i produktion, försöksverksamhet eller tävling eftersom krav på effektivitet och lönsamhet ansågs medföra särskilda risker för djurskyddet. För hästhållningen, liksom för andra typer av djurhållning, är djurskyddet och hänsynstagande till djurens behov och förutsättningar en fråga som intresserar alltfler. Bland hästägarna är de som inte har någon tidigare erfarenhet av hästhållning eller annan djurhållning en växande grupp. Detta ställer höga krav på sektorns organisationer att aktivt prioritera djurskyddsarbetet, bl.a. genom antagande av djurskyddspolicy samt förmedlande av kunskap och information om gällande bestämmelser. Från samhällets sida görs återkom-

mande utvärderingar och förbättringar av djurskyddsbestämmelserna. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är av stor vikt att tillräckliga krav på ett gott djurskydd ställs i lagar, förordningar och föreskrifter. Av lika stor vikt är dock att de regler som finns verkligen följs. Under år 1997 genomförde Statens jordbruksverk ett landsomfattande projekt som gällde djurskyddstillsyn av hästhållning (Rapport 1998:23). Över 4 600 häststall besöktes över hela landet och verket gjorde bedömningen att de svenska hästarna överlag sköts väl och att uppenbar vanvård hör till ovanligheterna. Den nya Djurskyddsmyndigheten har övertagit ansvaret för djurskyddsfrågor från Jordbruksverket. Den nya myndigheten ges ökade möjligheter att meddela bindande föreskrifter om hur tillsynen skall bedrivas enligt djurskyddslagen (SFS 2003:52, prop. 2001/02:189, bet. 2002/03:MJU5, rskr. 2002/03:98), en möjlighet som Jordbruksverket inte har haft. Djurskyddsmyndigheten får också i uppdrag att upprätta ett djurskyddstillsynsregister som kan användas för kommunernas praktiska tillsynsarbete. Sannolikt kommer dessa åtgärder på sikt att i ännu högre grad bidra till ett gott djurskydd bland hästar. Som utskottet tidigare anfört (bet. 2002/03:MJU4) syftar det krav på tillstånd för verksamhet med sällskapsdjur och hästar som regeringen föreslår till garantier för att den som omhänderhar sådana djur också har mycket goda kunskaper om djuren. Utskottet hade ingen annan uppfattning än motionärerna om vikten av att den som har hästar i sin vård också har erforderlig kunskap om och förmåga att tillgodose hästens behov. Utskottet var emellertid inte berett att tillmötesgå yrkandet om mer formaliserade krav på utbildning i ämnet. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motionerna 2003/04:MJ39 (v) yrkandena 1 och 2 samt 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 7 i denna del bör lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller de i motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 7 framförda kraven med anledning av riksdagens tidigare uttalanden om regelverket kring tävlingsveterinärer vill utskottet redovisa följande. Till följd av riksdagens tillkännagivande gav regeringen den 20 juni 2001 i uppdrag åt Jordbruksverket att se över regelverket, med syfte att kartlägga eventuella problem med dess tillämpning och vid behov föreslå förändringar utan att detta innebär försämringar för djurskyddet. Jordbruksverket redovisade uppdraget den 23 oktober 2001. Av rapporten framgår bl.a. att verket gjort en kartläggning av vilka eventuella problem systemet med förordnande av tävlingsveterinärer på hästtävlingar innebär. Ett problem med systemet är relativt höga kostnader på tävlingar med få deltagare samt svårigheter att få tag på veterinärer som är villiga att ställa upp. Jordbruksverket föreslår därför en förenkling av systemet. Förslaget innebär att tävlingsveterinärer förordnas av länsstyrelserna men att de inte är anställda av vare sig Jordbruksverket eller länsstyrelserna. Jordbruksverket överlämnar alltså förvaltningsuppgiften till de enskilda tävlingsveterinärerna, vilket innebär att de själva får debitera arrangörerna. Uppdraget som tävlingsveterinär förblir dock myndighetsutövning med skadeståndsansvaret kvar hos Jordbruksverket. För att motverka att kostnaden för samma myndighetsutövning skall variera alltför mycket fastställer Jordbruksverket

taxan. Förslaget syftar till att underlätta för arrangörerna att få tag på tävlingsveterinärer samtidigt som Jordbruksverkets arbetsbelastning med dessa ärenden minskar. För att förslaget skall kunna genomföras krävs ändringar i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Enligt Jordbruksverket innebär förslaget inte någon försämring för djurskyddet. Utskottet har inhämtat att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet. I avvaktan på resultatet av pågående beredning är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 7. Motionen avstyrks därmed i berörd del.

Identifiering och registrering av hästar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden om avel mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen samt föreslagna lagändringar. Vidare avstyrks ett antal motionsyrkanden (m, fp, v, mp) om handel med hästar, mot bakgrund av vad regeringen redovisar om Sveriges agerande i frågan både nationellt och inom EU.

Jämför reservationerna 16 (fp, kd), 17 (v) och 18 (mp).

Skrivelsen

Regeringen framhåller att effektiva och moderna registersystem samt rutiner för informationshantering på hästområdet har stor betydelse både ur djurskydds- och djurhälsoperspektiv samt för hästsektorns utveckling. Statens jordbruksverk ges därför i uppdrag att göra en omfattande översyn av den nuvarande situationen när det gäller identifiering och registrering av hästar samt datastödet i samband med detta. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2004.

Motionerna

Enligt motion 2003/04:MJ38 (s) delvis är det viktigt ur djurskyddssynpunkt att den aktualiserade översynen av den nuvarande situationen beträffande identifiering och registrering av hästar beaktar behovet av information om avelsverksamhet med inriktning på sport och prestation.

I motion 2003/04:MJ439 (s) delvis framhålls vikten av att undersöka förutsättningarna för en kontrollverksamhet för hästhälsa som ger möjlighet att använda avkommeundersökningar i avelsarbetet. Vidare bör undersökas om regler kan införas som ger möjlighet att utkräva skadestånd av tillverkare eller försäljare av produkter avsedda för djur, om dessa ger upphov till skada på djuret.

I motion 2003/04:MJ39 (v) yrkande 3 reses krav på att Sverige inom EU bör verka för att förhindra att handel på hästmarknader med plågade och vanskötta djur får fortgå. Varje år försvinner drygt 5 000 svenska hästar spår-

löst. Högre slaktpriser utomlands, öppna tullgränser och hög efterfrågan på hästkött utanför Sveriges gränser lockar svenskar att göra illegala hästaffärer. Djuren körs i förseglade fordon, i så kallad transit, till destinationslandet. Innan hästarna till sist når slakterierna byter de ägare på hästmarknader runtom i Europa. I yrkande 4 framhålls att transportererna av levande slaktdjur kraftigt skall begränsas. Eftersom det svenska folket i regel inte äter hästkött, bör djuren i stället helst slaktas på plats innan transport sker. I yrkande 5 framförs krav på att Sverige inom EU bör verka för att levande djur undantas från EU:s regler om varors fria rörlighet. Enligt motionärerna bör samma regler inte gälla för gränsöverskridande handel med levande djur som för vanliga varor, motiverat både ur djuromsorgs- och smittskyddssynpunkt. Risken för att sjukdomar sprids är alltid betydligt större när levande djur transporteras jämfört med slaktkroppar. I motion 2003/04:MJ44 (fp) anförts att det är av yttersta vikt att djurskyddet stärks såväl inom hästsektorn som på andra områden. Detta gäller inte minst djurskyddet inom EU och problemen med transporter av levande djur. Regeringen bör fortsätta att inom EU driva frågan om stopp för långa och ur djurskyddshänseende otillfredsställande transporter av hästar (yrkande 7 delvis). I motion 2002/03:MJ307 (m) framhålls vikten av att arbetet intensifieras med att hitta lösningar som gör att hästar inte längre exporteras till slakt i annat EU-land. Vidare bör Sverige arbeta intensivt för att förbättra hästarnas förhållanden inom ramen för EU-arbetet. I motion 2002/03:MJ490 (mp) anförts att i och med EU-medlemskapet har gränskontrollerna försvunnit och såväl import som export av hästar sker i stor omfattning. Ofta importeras hästar utan papper och veterinärintyg. Billiga hästar sänds ut till Italien och Belgien, ofta efter att ha sålts eller bytts via mellanhänder i Danmark. Därifrån finns dokumenterade transporter av slakthäst till södra Italien, en transport på flera dygn utan mat eller vatten. Dessa transporter måste stoppas (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns behov av att se över det befintliga systemet för registrering och stamboksföring av hästar, utförandet av hästpass och användningen av datateknik i dessa sammanhang. Vidare bör möjligheterna studeras att utveckla det befintliga djursjukdatasystemet för att skapa förutsättningar för bättre häststatistik och en användning i avelssammanhang. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet att Jordbruksverket ges i uppdrag att utföra nödvändig kartläggning, analysera situationen och föreslå lämpliga åtgärder. Utskottet anser därmed att motion 2003/04:MJ38 (s) i denna del kan lämnas utan åtgärd.

Regeringen har i en promemoria (Jo2003/1615) föreslagit ändringar i lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m. och förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., som innebär att den obligatoriska avelsvärderingen av hingstar ersätts med obligatorisk hälsobedömning. Förslaget, som har

remissbehandlats, är mycket viktigt ur både konsument- och djurskyddsperspektiv. Utskottet anser därmed att motion 2003/04:MJ439 (s) i denna del bör lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte tillgodosetts med det anförda.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motionerna 2003/04:MJ39 (v) yrkandena 3–5, 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 7 delvis, 2002/03:MJ307 (m) och 2002/03:MJ490 (mp) yrkande 5 om handel med hästar. Som regeringen påpekar i skrivelsen har den inom EU grundläggande principen om fri rörlighet för varor och tjänster lett till att djurtransportområdet i det närmaste är totalt harmoniserat. Detta innebär i stor utsträckning att i princip samma regler gäller i alla medlemsländer och att det inte är möjligt för Sverige att ha nationella bestämmelser om skydd av djur under transport som avviker från EG-reglerna. Bestämmelserna gäller inom hela unionen och Sverige kan inte förhindra utförsel av djur till andra medlemsstater. Under många år har det med jämna mellanrum uppdragats stora problem med djurtransporter på EU-nivå. Utskottet konstaterar att Sverige har agerat starkt pådrivande för att förändringar skall komma till stånd. Reglerna måste skärpas och medlemsstaterna förbättra sin tillsyn så att de regler som finns verkligen efterlevs. Efter starka påtryckningar från medlemsländerna och allmänheten presenterade EG-kommissionen under sommaren 2003 det förslag till nya regler om djurtransporter som utlovats sedan flera år. Förslaget innebär förbättringar på vissa områden men är inte tillräckligt långtgående ur ett djurskyddsperspektiv. Förslaget bearbetas för närvarande i en rådsarbetsgrupp. Utskottet vill även framhålla de initiativ som tagits nationellt för att nå förbättringar på djurtransportområdet. Regeringen beslutade i början av år 2001 om direktiv till en utredning om onödiga respektive långa djurtransporter och om slakt nära uppfödningssplatsen. Utredningens uppdrag var bl.a. att kartlägga transportsituationen och se över det befintliga regelverket. I januari 2003 presenterade Djurtransportutredningen betänkandet *Kännande varelser eller okänsliga varor?* (SOU 2003:6). En omfattande dokumentation visar på stora problem vid framför allt transport av slakthästar, företrädesvis från Östeuropa till södra Europa. Utredningen bedömer att hästar är ett av de djurslag som far mest illa vid transporter, i synnerhet i samband med slakttransporter. I betänkandet förs en rad olika förslag fram, bl.a. krav på förändringar i EG-bestämmelserna för skydd av djur under transport. Regeringen har beaktat utredningens förslag vid framtagandet av en svensk position inför förhandlingsarbetet om de nya EG-bestämmelserna. Utskottet delar regeringens uppfattning att djurskyddstillsynen inom EU måste förbättras, men att det också är av stor vikt att den som säljer en häst försäkras sig om att hästen slipper utsättas för långa plågsamma transporter till slakt. Hästsektorns organisationer spelar härvid en viktig roll för att skapa debatt och sprida information i dessa frågor. Utskottet utgår från att den svenska regeringen även fortsättningsvis kommer att prioritera djurtransportfrågan och fortsätta verka för ett bättre djurskydd under transport. Det anförda innebär enligt utskottets mening att motionerna 2003/04:MJ39 (v) yrkandena 3–5, 2003/04:MJ44 (fp)

yrkande 7 i denna del, 2002/03: MJ307 (m) och 2002/03: MJ490 (mp) yrkande 5 i allt väsentligt kan anses tillgodosedda. Utskottet föreslår därför att riksdagen lämnar berörda motionsyrkanden utan åtgärd.

Bevarande av hotade raser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker sju motionsyrkanden (s, kd, c) om bevarande av hotade raser mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen bl.a. om ett nationellt målprogram för förvaltning av husdjursgenetiska resurser.

Jämför reservation 19 (kd, c).

Motionerna

Enligt motion 2003/04: MJ45 (c) yrkande 3 behöver mer resurser tilldelas bevarandet av utrotningshotade hästraser. Bevarandet av den biologiska mångfalden innefattar även bevarandet av genetiskt material hos husdjur. Samhället och framtida generationer riskerar att förlora mycket om inte nödvändiga resurser avsätts. Den hästpolitiska utredningen påtalade behovet av resurser för bevarandet av hästraser, en uppfattning som motionärerna beklagar att regeringen inte delar. I motion 2002/03: MJ441 (s) delvis framhålls att de s.k. inhemska raserna gotlandsrusset, den svenska ardenner, den nordsvenska brukshästen och de kallblodiga och varmblodiga travarna behöver stöd för att överleva och utvecklas. Motionärerna ser därför positivt på den hästpolitiska utredningens förslag om stöd till dessa. I motion 2003/04: MJ40 (kd) framförs krav på att den kallblodiga travaren skall omfattas av bevarandeinsatserna. Riksdagen har tidigare beslutat om insatser för bevarande av de utrotningshotade raserna gotlandsruss, ardenner och nordsvensk brukshäst. Motionärerna påpekar att särskilda medel avsätts inom miljöersättningsprogrammets delprogram för utbildning, information och demonstrationsobjekt för att främja bevarandet av dessa raser. Den kallblodiga travaren bör också ingå i de hästraser som omfattas av regeringens insats, eftersom populationen och antal betäckta ston i stort sett är desamma för denna ras som för andra hotade raser. Enligt motionärerna bör den kallblodiga travaren ingå i de gotlandsrusset, ardenner och nordsvenska brukshästen tidigare beslutade bevarandeinsatserna (yrkande 8). Även i motion 2003/04: MJ41 (s) reses krav på att staten vidtar åtgärder för att säkerställa den s.k. kallblodsrasens överlevnad. Motionärerna begär också att kallblodshästen får minoritetsstatus. Kallblodshästen, som även kallas den nordsvenska hästen, är en av tre raser med ursprung i Sverige. Motionärerna påpekar att med knappt 500 födda föl per år under de senaste åren är den rent statistiska populationsbasen för rasens långsiktiga överlevnad hotad. Fortsätter den långsiktigt utläsbara nedgången av födslar kommer rasen inte att existera om 25 till 30 år. I syfte att vända

trenden och säkerställa rasens långsiktiga överlevnad måste staten vidta nödvändiga åtgärder genom bl.a. sitt delägda bolag ATG (AB Trav och Galopp) och genom avtal med STC (Svenska Travsportens Centralförbund).

I motionerna 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 9, 2002/03:MJ430 (kd) yrkande 5 och 2003/04:MJ475 (kd) yrkande 4 anförs att svensk halvblodsavel är en del av det svenska kulturarvet. Därtill bidrar aveln till intäkter för lantbruksnäringen och till det svenska öppna landskapet. Alltfler av de äldre uppfödarna slutar. Orsakerna är bl.a. dålig lönsamhet, snabb utveckling och internationalisering av aveln, som innebär stora ekonomiska åtaganden. Enligt motionärerna vore stöd i form av uppfödarpremier ett sätt att slå vakt om den svenska uppfödaren och att värna den svenska halvblodsaveln. En möjlig väg att finansiera sådana premier är de svenska EU-medlen eller via de medel som svenskt hästspel genererar.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av skrivelsen har frågan om bevarande av hästraser bäring på det övergripande arbetet med förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Sverige undertecknade år 1993 FN:s konvention om biologisk mångfald. Anslutningen innebär bl.a. ett åtagande att förvalta husdjursgenetiska resurser på ett ansvarsfullt sätt. Huvudansvaret för detta arbete vilar på Statens jordbruksverk. Inom ramen för miljö- och landsbygdsprogrammet har föreningar för rasbevarande inom en rad olika djurslag möjlighet att ansöka om medel för utbildnings-, rådgivnings- och informationsinsatser. Bland de hästraser för vilka medel sökts och beviljats finns gotlandsruss, nordsvensk brukshäst och ardenner. Den hästpolitiska utredningen föreslår att stöd för bevarande av utrotningshotade husdjursraser inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken skall omfatta även hästar. Utskottet anser att det är av stor vikt att åtgärder för att bevara de utrotningshotade arterna genomförs. På det husdjursgenetiska området pågår för närvarande arbete med att ta fram ett nationellt målprogram för förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Jordbruksverket har på uppdrag av regeringen utarbetat ett förslag till program. Verket framhåller att ett ökat hänsynstagande till utrotningshotade raser är betydelsefullt och betonar att användbarheten och ett hållbart nyttjande av raserna är viktigt för deras fortlevnad. Utskottet delar regeringens uppfattning att det i samband med utarbetandet av programmet är lämpligt att även ta ställning till eventuella åtgärder för bevarande av hotade hästraser. Utskottet förutsätter att bl.a. kallblodstravaren tas med i programmet. Regeringens avsikt är att presentera det nationella programmet i en skrivelse till riksdagen under år 2004. Med det anförda föreslås att motionerna 2003/04:MJ40 (kd) yrkandena 8 och 9, 2003/04:MJ41 (s), 2003/04:MJ45 (c) yrkande 3, 2002/03:MJ430 (kd) yrkande 5, 2002/03:MJ441 (s) i denna del och 2003/04:MJ475 (kd) yrkande 4 lämnas utan riksdagens åtgärd.

Hästnäringens villkor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker tre motionsyrkanden (m, fp, c) om hästnäringens villkor samt ett antal motionsyrkanden (s, fp, kd, c) om hästen och jordbrukspolitiken mot bakgrund av vad som anförs i skrivelsen samt regeringens uppdrag till Jordbruksverket om att kartlägga hästsektorn och analysera relevanta faktorer för hästsektorns utveckling. Vidare avstyrks ett motionsyrkande (c) om regler för bygglov bl.a. mot bakgrund av att regeringen har för avsikt att låta utreda frågan i ett brett perspektiv.

Jämför reservationerna 20 (m), 21 (fp), 22 (c), 23 (fp), 24 (kd, c) och 25 (c).

Skrivelsen

I skrivelsen framhålls att den hästrelaterade näringsverksamheten har en stor betydelse inte minst på landsbygden. Verksamheten behöver emellertid kartläggas och analyseras ytterligare. Vidare bör hästhållningens betydelse för miljö- och jordbrukspolitiken från olika utgångspunkter bli föremål för ytterligare överväganden. Regeringen ger därför Statens jordbruksverk i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter och organisationer kartlägga omfattning, geografisk spridning och karaktären av hästföretag samt analysera relevanta faktorer som bidrar till utvecklingspotentialen inom hästsektorn. I uppdraget ingår även att analysera sektorns betydelse för miljö- och jordbrukspolitiken, hur den gemensamma jordbrukspolitiken påverkar förutsättningar för hästverksamhet samt om och eventuellt hur hästen på ett tydligare sätt bör göras till en del av jordbrukspolitiken. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2004.

Motionerna

Moderaterna framhåller i motion 2003/04:MJ43 (m) yrkande 1 att bättre villkor för företag gynnar hästhållningen. De flesta företag i hästbranschen är små familjeföretag. Fåmansbolagsregler medför högre skatter för dessa företagare än för andra. Vidare är miljötillsynen liksom djurskyddstillsynen ofta ojämn mellan kommunerna och miljöbalkens tillämpning ofta alltför rigid. För samtliga hästägare och hästhållare vore det fördelaktigt med klara spelregler, lika behandling och en rimlig tillämpning inom dessa områden. Motionärerna påpekar att hästar är stora konsumenter av vallfoder och att den produktionen liksom övrig växtodling drabbas av extra höga kostnader i Sverige p.g.a. särskatterna på växtnäring och drivmedel. En sänkt kostnadsnivå i jordbruket vore därför värdefullt också för alla hästägare. Enligt motionärerna skulle totalt sett bättre villkor för hästanknuten verksamhet medföra att fler människor kunde få sin utkomst på landsbygden. Liknande synpunkter framförs i motion 2003/04:MJ44 (fp). Enligt motionärerna är det viktigt att hästnäringen

får utvecklas inom sunda marknadsekonomiska ramar och att statlig inblandning undviks i så stor utsträckning som möjligt, eftersom det kan riskera konkurrenssnedvridning. Statens viktigaste uppgift är att ge näringen rimliga förutsättningar för att utvecklas, både genom att driva en god småföretagarpolitik och genom att se till att bl.a. lämpliga utbildningar finns inom området. Hästnäringen består i huvudsak av småföretagare, vilket gör att behovet av enkla regler för småföretagare betyder mycket för utvecklingen av näringen. Reglerna för fåmansbolag är mycket krångliga och innebär att småföretag i praktiken beskattas betydligt hårdare än större företag, något som i hög grad missgynnat hästnäringen. Motionärerna anser att en lägre arbetsgivaravgift inom tjänstesektorn skulle beröra huvuddelen av verksamheten inom hästsektorn, vilket borde kunna leda till högre lönsamhet samt stimulera framväxten av företag, såsom fler privata ridskolor. I Jordbruksverkets uppdrag bör ingå att ge förslag på vilka åtgärder t.ex. inom det småföretagspolitiska området som kan behövas för en stark och självständig hästnäring som står på egna ben utan stödåtgärder (yrkande 1). I motion 2002/03: MJ487 (c) yrkande 34 delvis framhålls att Sverige behöver en sammanhållen hästpolitik, inte minst då hästnäringen i hög grad också bidrar till att minska de regionala klyftorna i landet. För att näringen och sporten skall kunna utvecklas krävs att de ekonomiska villkoren för näringsidkarna och arrangörerna förbättras genom lika villkor för småföretagarna, enklare regler, lika villkor i skattelagstiftningen samt i de sociala trygghetssystemen.

Kristdemokraterna anser i motionerna 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 10, 2002/03: MJ430 (kd) yrkande 6 och 2003/04: MJ475 (kd) yrkande 6 att de olika EU-stöden också skall nyttjas för den svenska hästaveln och hästnäringen. Flera EU-länder ger den nationella hästnäringen betydande stöd både i form av direktstöd och stöd till offensiva, konkurrenshöjande åtgärder. Stödåtgärderna är i många fall inriktade på att utveckla och förbättra den inhemska aveln och uppfödningen. Enligt motionärerna bör även Sverige på liknande sätt inräkna hästen som en naturlig del av jordbrukspolitiken. Det är angeläget att Sverige, som är en stor nettobidragsgivare till EU:s jordbrukspolitik, vinnlägger sig om att ta till vara de möjligheter som finns att få del av EU:s jordbruksstöd. Hästnäringen kan därmed bidra till att hålla nere kostnaderna för den förda jordbrukspolitiken. I motionerna 2003/04: MJ42 (s) delvis och 2002/03: MJ441 (s) delvis framhålls att alltfler jord- och skogsbrukare åter tar hästens tjänster till hjälp i sitt arbete. Hästnäringen har därmed återigen blivit en betydande del av det svenska jordbrukets inkomstmöjligheter. Hästhållningen bör därför till fullo införlivas i den svenska jordbrukspolitiken som en primär produktionssektor. Förslag i den riktningen är en nödvändighet för att hästens roll i samhället skall kunna utvecklas ytterligare. I motion 2003/04: MJ42 (s) delvis anförts vidare att då hästsporten av naturliga skäl till största delen är en glesbygdsverksamhet skapar den också reella möjligheter att hålla det svenska jordbrukslandskapet öppet. Enligt motionärerna får hästens betydelse för det öppna landskapet inte underskattas. Även motion 2003/04: MJ44 (fp) yrkande 2 lyfter fram hästens betydelse för det öppna

landskapet. För att kunna upprätthålla ett öppet landskap och bibehålla en biologisk mångfald krävs betande djur och i det sammanhanget har hästarna stor betydelse. Det är positivt att hästens betydelse för miljöpolitiken och för samspelet mellan de agrara näringarna och miljön utreds vidare. Motionerna 2003/04:MJ45 (c) yrkande 2 och 2003/04:MJ266 (c) yrkande 1 uppmärksammar också hästens betydelse för det öppna landskapet, både i egenskap av betande djur, men också för att foder skall bärgas. Med ett kraftigt minskat antal nötkreatur har hästen fått en alltmer avgörande betydelse för att upprätthålla ett öppet landskap. Enligt motionärerna bör hästen därför klassas lika som andra djurenheter (kor, får, getter) när det gäller rätten till ersättning för att hålla landskapet öppet. Enligt motion 2002/03:MJ267 (c) yrkande 1 bör hästar likställas med andra djurenheter inom svenskt jordbruk. Lönsamheten inom hästuppfödningen är mycket låg. Priserna på hästar har pressats och det är väldigt svårt att få täckning för kostnaderna vid försäljning. Enligt motionären kan hästuppfödningens lönsamhet förbättras om hästen likställs med andra bidragsberättigade djur inom svenskt jordbruk. Motionären bakom motion 2002/03:MJ442 (s) begär att hästen förs in i Sveriges miljö- och landsbygdsprogram. I Sverige – till skillnad från andra EU-länder – är hästnäringen inte en del av jordbrukspolitiken. En anledning är att Sverige vill verka för en avreglering av hela jordbrukspolitiken. Enligt motionären är det ett orimligt ställningstagande så länge det nuvarande systemet gäller och andra länder använder sig av detta. I Sveriges miljö- och landsbygdsprogram, som omfattar de EU-stöd till jordbruket som har nationell medfinansiering, finns ett miljöstöd för betesmarker och slåtterängar. Stödet är i dag begränsat till företag som har ett visst antal djurenheter av tackor, getter av honkön och nötkreatur. Stödet bör vidgas till att även gälla hästar, som i lika stor utsträckning som de andra djurslagen bidrar till att hålla landskapet öppet och brukat, samtidigt som hästnäringen får ökade möjligheter att utvecklas på ett positivt sätt. Även motion 2002/03:MJ487 (c) yrkande 34 delvis tar upp vikten av att integrera hästen i jordbrukspolitiken samt skapa en mer sammanhållen hästpolitik. Hästen blir ett allt viktigare inslag i jordbruket och på den svenska landsbygden. Den är en drivkraft för ekonomisk utveckling på landsbygden, vilket måste tydliggöras och erkännas. Vidare är det ökande antalet hästar positivt för det öppna landskapet och därmed för den biologiska mångfalden, vilket bör avspeglas i jordbrukspolitiken.

I motion 2003/04:MJ45 (c) yrkande 4 reses krav på att näringsidkare inom hästsektorn skall följa samma regler vid byggnationer som gäller för ekonomibyggnader för övriga av lantbrukets djur. Enligt motionärerna är hanteringen av bygglov ett av många exempel på de orimliga konsekvenser som uppstår då hästnäringen inte är integrerad i övrig jordbrukverksamhet. Hästnäringen bör få följa samma bestämmelser för att bygga stallar och andra hästrelaterade byggnader som gäller för ladugårdsbyggnation, nämligen att bygglov inte behövs.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av skrivelsen skapar sektorn, enligt den hästpolitiska utredningen, sysselsättning som motsvarar ca 10 000 heltidsarbeten och ca 30 000 deltidssarbeten. Omsättningen bedöms vara minst 18 miljarder kronor per år, varav drygt 10 miljarder kronor utgörs av totalisatorspel vid trav- och galopp tävlingar. Under år 2002 bidrog spel på hästar med drygt 1,1 miljarder kronor till staten i form av skatt. Hästsektorn är också en viktig inkomstkälla för jordbruket. Enligt Lantbrukarnas Riksförbund genererar hästar och hästhållning intäkter till jordbruket med i storleksordningen två miljarder kronor om året. Vidare bedöms hästar och hästhållning ha betydelse för utveckling av landsbygden. Småföretagande på landsbygden innebär möjligheter att kunna bo kvar och verka aktivt på landsbygden. Hästintresset kan utgöra en drivkraft att flytta från stad till landsbygd och bidra till en minskad avfolkning och upprätthållande av servicestrukturer. Hästar och hästhållning utgör också en meningsfull fritid för många på landsbygden. Nutek (verket för näringslivsutveckling) noterar i sitt remissvar till den hästpolitiska utredningen att svensk hästsport intar en internationellt sett framträdande plats inom olika discipliner och har en stor näringspolitisk betydelse. Till skillnad från i många andra länder bedrivs hästverksamhet i Sverige till stor del genom ideella föreningar eller på hobbynivå. På senare år har utvecklingen pekats på en ökad etablering av hästrelaterad näringsverksamhet. Det saknas dock detaljerad kunskap om den här typen av näringsverksamhet, både på företagsnivå och på en mer övergripande nivå. Hästrelaterad näringsverksamhet kan vara många olika typer av företag som helt eller delvis får sin inkomst från hästsektorn. Det kan exempelvis vara företag som inackorderar hästar, hästturismföretag, ridskolor, travtränare, företag som föder upp, utbildar eller förmedlar hästar, företag som tillhandahåller tjänster på utbildningsområdet, foderföretag, företag som specialiserat sig på att bygga häststall eller anlägga ridbanor och företag som tillverkar eller säljer hästutrustning och hästtillbehör. Det kan också vara företag som säljer tjänster eller produkter till stora aktörer inom hästsektorn, t.ex. ATG. Vidare framgår av skrivelsen att hästen enligt många bedömare har en växande betydelse för uppfyllandet av vissa av de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt. Statens jordbruksverk har till den hästpolitiska utredningen uppgett att detta framför allt handlar om målen avseende ett rikt odlingslandskap. Hästar bidrar till att hålla landskapet öppet och till att upprätthålla hävden och de betesgynnade växtarterna. Hästhållningen kan även ha en negativ inverkan på miljön, framför allt vid hög beläggning. Växttacket kan då skadas vilket kan medföra näringsläckage och risk för vattenförorening. Mer detaljerade kunskaper om hästhållningens betydelse för miljön saknas dock och tillförlitliga bedömningar av hästsektorns betydelse på miljöområdet är därför svåra att göra. Hästsektorn står inför nya möjligheter till utveckling genom det ökande hästintresset i samhället. Uppfödning och export av hästar och export av hästrelaterade varor eller tjänster är branscher, som med tanke på det svenska hästmaterialet och svenska hästkunnandet, har förutsättningar att utvecklas till betydande verksamheter. Samordnade insatser

med kompetensutveckling, nätverksskapande och samverkan i marknadsföring bör kunna bidra till att bättre ekonomiska förutsättningar kan skapas. Den starka folkliga förankring som hästföretagandet har i Sverige bör kunna tas till vara bättre. För att hästföretagandet skall kunna bidra till en långsiktig stabilitet och utveckling av näringen är det viktigt att utvecklingsinitiativ inte enbart förbehålls stora aktörer med tillgång till kapital. Hästen spelar även en roll som nyttodjur, t.ex. inom skogsbruket. Detta gäller speciellt det småskaliga skogsbruket, tätortsnära skogsbruk och känsliga naturområden där man vill nyttja hästen för att göra så liten åverkan i naturen som möjligt.

Den hästpolitiska utredningen föreslog att hästar och hästverksamhet vid jordbruksföretag på ett mer genomgripande sätt skall inkluderas i den svenska tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken. Som regeringen framhåller bör dock uppmärksammas att en utökad integrering av hästen i den svenska tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken kan innebära risk för icke önskvärda effekter för hästsektorn. Sektorns utveckling kan bl.a. i alltför hög grad påverkas av stödutformning i stället för att som i dag präglas av intressenternas egen viljeinriktning och engagemang. Det finns dock behov av en fördjupad analys av konsekvenserna av en utökad integrering av hästen i den svenska tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att det i dag utgår stöd även till hästföretag inom miljö- och landsbygdsprogrammet. Exempel på detta är t.ex. betesmarkstödet där det utgår stöd om betesmarken sköts enligt de villkor som finns. Förutsatt att hästbete inte skadar marken eller t.ex. fornlämningar (och länsstyrelsen därför föreskriver att hästbete inte får förekomma) så spelar det inte någon roll om det är hästar eller nötkreatur som betar markerna. Det finns även andra åtgärder inom miljö- och landsbygdsprogrammet som kan stödja hästföretag t.ex. stöd för företag som vill satsa på hästturism. Genom reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken och införandet av det nya frikopplade gårdstödet i Sverige år 2005 kommer stöd att utgå till all jordbruksmark (åker- såväl som naturbetesmark) som är lika oavsett om det går till en hästgård, ett spannmålsföretag eller en färgård. Vissa mjölk- och nötköttföretag kommer dock att erhålla ett något högre stöd per hektar förutsatt att de historiskt har haft olika former av djurstöd.

Som redovisas i skrivelsen ger regeringen Statens jordbruksverk i uppdrag att, i samarbete med berörda myndigheter och organisationer, kartlägga könsfördelning, omfattning, geografisk spridning och karaktär av hästföretagande. Jordbruksverket skall vidare analysera relevanta faktorer vilka bidrar till hästsektorns utvecklingspotential och som beskriver hästsektorns roll och förutsättningar för näringsverksamhet i landet. En viktig del i detta uppdrag utgörs av att kartlägga betydelsefulla faktorer för att kunna göra en kvalificerad analys av hästhållningens betydelse för miljö- och jordbrukspolitiken från olika utgångspunkter. Beslut har fattats om en ny inriktning av den gemensamma jordbrukspolitiken. Statens jordbruksverk skall utifrån sin kartläggning analysera hur detta påverkar förutsättningarna för hästverksamhet samt om och eventuellt hur hästen på ett tydligare sätt bör göras till en del av jord-

brukspolitiken. För eventuella förslag skall Statens jordbruksverk bl.a. göra en konsekvensanalys med avseende på hästsektorns utveckling och målen för jordbrukspolitiken.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 10, 2003/04: MJ42 (s) i denna del, 2003/04: MJ43 (m) yrkande 1, 2003/04: MJ44 (fp) yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ45 (c) yrkande 2, 2002/03: MJ267 (c) yrkande 1, 2002/03: MJ430 (kd) yrkande 6, 2002/03: MJ441 (s) i denna del, 2002/03: MJ442 (s), 2003/04: MJ475 (kd) yrkande 6, och 2003/04: MJ266 (c) yrkande 1 och 2002/03: MJ487 (c) yrkande 34 lämnas utan vidare åtgärd.

Beträffande i vilken utsträckning hästverksamhet skall betraktas som jordbruksverksamhet vid tillämpningen av bl.a. plan- och bygglagen ger lagstiftningen i detta hänseende utrymme för olika tolkningar. För att kunna uppnå en tydligare reglering krävs att en noggrann avvägning görs mellan å ena sidan intresset av ett enkelt förfarande för bl.a. hästsektorns aktörer vid ny- och ombyggnad och å andra sidan de problem från miljö- och plansynpunkt som bygglovsbefrielse el.dyl. kan innebära. Utskottet konstaterar att regeringen har för avsikt att låta utreda denna fråga vidare i ett brett perspektiv. Syftet med motion 2003/04: MJ45 (c) yrkande 4 är därmed i huvudsak tillgodosedd. Motionen avstyrks därmed i berörd del.

Spelets betydelse för hästsektorns utveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (s, m) om konkurrensvillkoren på spelmarknaden bl.a. mot bakgrund av att regeringen avser att se över regelverket på lotteriområdet. Vidare avstyrks ett motionsyrkande (c) om en sänkt totalisatorskatt då det får ankomma på regeringen att bedöma om förhållandena motiverar en justering av skattesatsen och i så fall återkomma till riksdagen i frågan.

Jämför reservationerna 26 (m) och 27 (c).

Motionerna

I motion 2003/04: MJ42 (s) delvis framhålls vikten av att svensk trav- och galoppsport får samma konkurrensvillkor för svenskt spel på hästar som andra, utlandsbaserade bolag. Det svenska spelet på trav- och galopp ger tillbaka stora resurser till hästnäringen. Dessutom genererar spelet på hästar skatteintäkter. Motionärerna anser att det är nödvändigt med en översyn av konkurrensvillkoren och att ett visst överskott från spelet även i fortsättningen kanaliseras för hästsportens främjande. Likvärdiga konkurrensvillkor för samtliga aktörer på spelmarknaden tas även upp i motion 2003/04: MJ43 (m) yrkande 2. Motionärerna påpekar att svensk spelmarknad är stadd i omvandling. Dels öppnar gemensamhetslagstiftningen för spelbolag från andra EU-

länder, dels medför Internetbaserat spel att aktörer från hela världen lätt når den svenska spelaren. De nationella monopolen kan inte längre upprätthållas, vilket betyder att ATG:s särställning i längden inte heller kan göra det. Detta får konsekvenser för hästhållningen i Sverige eftersom ATG under åren avsatt stora summor för hästens och ridsportens främjande. Enligt motionärerna vore det, för att svensk hästhållning inte skall drabbas, värdefullt om även konkurrenter till ATG avsatte motsvarande medel för att jämställa konkurrensvillkoren. Licensiering av spelaktörer, där licensavgiften fördelas i enlighet med ATG:s nuvarande avtal med staten, kan prövas. Den internationella konkurrensen kan också komma att tvinga fram en likformad beskattning av spelvinster för att spel inte skall förläggas till länder där skatterna är lägst. Är de svenska skatterna för höga riskerar svenskt spel att tappa i attraktionskraft, varpå medlen till hästintressenterna kommer att minska. Motionärerna förutsätter att regeringen följer utvecklingen.

I motion 2003/04:MJ45 (c) yrkande 5 anförs att de ekonomiska effekterna av en sänkt totalisatorskatt bör utredas för att klarlägga sambandet mellan en lägre skattesats och ett ökat spelande på hästar. Motionärerna påpekar att statens inkomst är välbehövlig men att sambandet mellan en skattesänkning och inkomsten inte är helt linjärt. Den ökade konkurrensen från utländska aktörer via spel på Internet har också medfört nya aspekter på totalisatorskatten. ATG uppskattar att minst 2 miljarder kronor förs ut från Sverige till dessa aktörer, vilka inte betalar någon moms till staten eller bidrar till hästsporten i Sverige. Genom att de utländska aktörerna inte betalar skatt eller bidrar till hästsporten kan de upprätthålla en vinstutbetalning till kunderna på över 90 %, vilket förklarar konkurrenssituationen. Enligt motionärerna skulle en förändring av skatten ge travsporten och dess närliggande näringar möjlighet att utvecklas i stället för att avvecklas samtidigt som den snedvridna konkurrensen skulle förbättras.

Utskottets ställningstagande

Regeringen anför i skrivelsen att hästsektorns omsättning bedöms vara minst 18 miljarder kronor per år, varav drygt 10 miljarder kronor utgörs av totalisatorspel vid trav- och galopptävlingar. Under år 2002 bidrog spel på hästar med drygt 1,1 miljarder kronor till staten i form av skatt. Spel- och lotterimarknaden är en reglerad marknad, och i Sverige råder i princip förbud mot att anordna spel. Undantag kan dock beviljas och lotterilagen (1994:1000) reglerar statens utfärdande och kontroll av speltillstånd. I lagen befästs också principen att inkomsterna från spelet skall gå till allmänna eller allmännyttiga ändamål i form av föreningslivet, hästsporten och staten. De två största aktörerna på den svenska spelmarknaden är statligt ägda Svenska Spel AB och statligt styrda AB Trav och Galopp (ATG). I samband med att staten beviljade ATG undantag från spelförbudet ställdes krav på ATG att i sin verksamhet bl.a. ta hänsyn till de små travbanorna och till galoppsporten. Vid bolagets bildande tecknades ett avtal mellan staten och ATG:s ägare. Som regeringen anför har möjligheten att anordna spel under de senaste decennierna haft en

avgörande betydelse för utvecklingen av den svenska hästsektorn då delar av överskottet från spelverksamheten går tillbaka till trav- och galoppsporten, främst i form av vinstsummor, uppfödarpremier och stöd till organisationerna. Övriga delar av hästsektorn får del av överskottet främst genom att ATG varje år genom sitt avtal med staten avsätter 31 miljoner kronor, sedermera 38 miljoner kronor, till gemensamma satsningar av riksintresse för hästsektorn. Dessa medel administreras till största delen av Nationella stiftelsen för hästhållningens främjande och används framför allt till finansiering av hippologutbildningen vid Sveriges lantbruksuniversitet, utveckling av riksanläggningarnas verksamhet och barn- och ungdomssatsningar. ATG inrättade år 1978 en forskningskommitté och har dessutom sedan dess årligen delat ut anslag för forskning och därmed bidragit till kunskapsutvecklingen på området.

Som framgår av kulturutskottets yttrande (2003/04:KrU2y) bekräftade riksdagen senast våren 2003 att målen för spelpolitiken alltjämt bör vara en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskott från spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten. Inriktningen är att prioritera sociala skyddshänsyn samtidigt som intresset av ett varierat spelutbud och risken för bedrägerier och olagligt spel beaktas. Kulturutskottet är väl medvetet om att det sedan ett antal år tillbaka pågår en utveckling där internationella aktörer tar marknadsandelar i Sverige. I syfte att stärka de svenska spelordnarnas konkurrenskraft beslutade riksdagen våren 2003 (bet. 2002/03:KrU8, rskr. 2002/03:212) om flera åtgärder, bl.a. att undantag skall få göras från det främjandeförbud som finns när det gäller deltagande i ett utom landet anordnat lotteri. Detta innebär att svenska spelordnare skall få möjlighet att samarbeta med systerorganisationer i utlandet, utöver det samarbete som redan funnits ett antal år inom de nordiska länderna när det gäller vadhållning på hästar. Samtidigt ändrades skattelagstiftningen avseende vadhållning på hästar för att jämställa s.k. internationella poolspel med rent inhemskt spel. Riksdagen avtog vid samma tillfälle, med hänvisning till nämnda förändringar, en motion om översyn av trav- och galoppsportens möjligheter att konkurrera på den internationella marknaden.

Miljö- och jordbruksutskottet ansluter sig till kulturutskottets bedömning att det självfallet är av största vikt att staten noga följer utvecklingen när det gäller konkurrensen från de utländska spelbolagen. Den viktigaste insatsen är att förbättra de svenska aktörernas möjligheter gentemot de utländska när det gäller konkurrensen samt att stärka deras möjligheter att erbjuda spel under sådana former att risken för spelberoende och andra negativa sociala konsekvenser begränsas. Det kan tilläggas att finansministern nyligen i en interpellationsdebatt ansåg att det inte finns anledning att införa licenser för utländska spelbolag på den svenska spelmarknaden. Utskotten har inte någon annan uppfattning i denna fråga. Av budgetpropositionen för år 2004 framgår att regeringen avser att se över delar av regelverket på lotteriområdet. Utskottet har inhämtat att regeringen inom kort kommer att tillsätta denna utredning,

som enligt uppgift också kommer att behandla internationella frågor. Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motionerna 2003/04:MJ42 (s) i denna del och 2003/04:MJ43 (m) yrkande 2.

När det gäller de i motion 2003/04:MJ45 (c) yrkande 5 framförda synpunkterna beträffande de ekonomiska effekterna av en sänkt totalisatorskatt vill utskottet hänvisa till vad skatteutskottet tidigare anfört i frågan (bet. 2002/03:SKU11). Skatteutskottet framhåller att totalisatorskatten är avskaffad och att ATG numera betalar lotteriskatt med 36 %. Det är angeläget för alla inblandade parter, dvs. trav- och galoppsporten, spelarna och staten, att ATG har en god ekonomisk utveckling och att bolaget kan erbjuda attraktiva och konkurrenskraftiga spel på trav- och galopptävlingar. Skatteutskottet hyser goda förhoppningar om att ATG även fortsättningsvis, också med konkurrens från utlandet, skall kunna vara den dominerande aktören i Sverige när det gäller sådant spel. Viktiga förändringar har vidtagits eller har aviserats i syfte att förbättra ATG:s möjligheter att möta den internationella konkurrensen på spelmarknaden. Av särskild betydelse i det sammanhanget är att ATG sedan några år tillbaka kan erbjuda spel via Internet och att bolaget nyligen erhållit ett permanent tillstånd för detta. I en nyligen framlagd proposition föreslår regeringen att ATG som ombud för utländska spelbolag även skall kunna erbjuda spel på utländska tävlingar (prop. 2002/03:93). Utgångspunkten vid bestämmandet av lotteriskattesatsen har varit att ge staten en lämplig andel av ATG:s resultat. Riksdagens beslut om att höja lotteriskatten med 1 % den 1 juli 1997 föregicks av ett avtal mellan regeringen och ATG:s ägare där parterna var eniga om ett åtgärds paket som, bl.a. mot bakgrund av ATG:s goda ekonomiska utveckling, innebar ökade inkomster för staten. Utskottet ansluter sig därmed till skatteutskottets bedömning att det inte finns någon anledning att föreslå riksdagen en sänkning av lotteriskatten eller en översyn av beskattningen. Det får ankomma på regeringen, som på nära håll följer utvecklingen av ATG:s spelverksamhet, att på lämpligt underlag bedöma om förhållandena motiverar en justering av skattesatsen och i så fall återkomma till riksdagen i frågan. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2003/04:MJ45 (c) yrkande 5 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (s, fp) mot bakgrund av att regeringen avser att inrätta en särskild samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor.

Jämför reservation 28 (fp).

Skrivelsen

Regeringen anser att vissa frågor inom hästsektorn behöver samordnas och att en samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor därför bör inrättas. Enligt regeringen bör gruppen bestå av företrädare från myndigheter och organisationer på området och fungera som ett forum för kunskaps- och informationsutbyte mellan statliga organ och sektorns olika organisationer. En samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor kommer mot bakgrund härav att inrättas på Jordbruksdepartementet.

Motionerna

Folkpartiet ställer sig i motion 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 8 positivt till att en samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor bildas. Enligt partiet är det viktigt att företrädare för kommunsektorn är delaktiga i denna grupp eftersom hästsektorns villkor till stor del styrs via kommunala beslut. Enligt motion 2003/04:MJ439 (s) delvis bör vid en översyn av konsument- och djurskyddet inom främst hästhållningen undersökas möjligheten att bilda en struktur där frågor av gemensamt intresse för hästsektorn kan beredas och hanteras. Denna struktur skall bevaka hästens och hästägandets intressen och därmed komplettera dem som inrättats för att främja sport eller ras.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i skrivelsen befinner sig den svenska hästsektorn i förändring och står inför en utveckling där många av de traditionella förutsättningarna och sammanhangen kontinuerligt kommer att förändras. Detta beror dels på den internationella utvecklingen inom t.ex. hästavelns och hästsportens olika områden, dels i synnerhet på att nya verksamhetsgrenar håller på att utvecklas och att hästföretagandet sannolikt kommer att öka både i omfattning och betydelse. Kraven på öppna diskussioner om behov, förutsättningar och möjligheter kommer att stiga i takt med utvecklingen. Utskottet välkomnar därför regeringens initiativ att inrätta en samarbetsgrupp rörande allmänna hästfrågor för att genom samverkan bättre kunna ta till vara hästsektorns utvecklingspotential. Det första mötet är planerat till våren 2004. Många frågor av strategisk karaktär för olika delar av hästsektorn kan med fördel diskuteras inom ramen för en sådan allsidigt sammansatt grupp. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att riksdagen inte bör vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av motionerna 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 8 och 2003/04:MJ439 (s) i denna del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Den svenska hästsektorns betydelse, punkt 1 (m, fp, kd, c, mp)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Cecilia Widegren (m) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en sammanhållen hästpolitik. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:MJ430 yrkande 1, 2003/04:MJ40 yrkande 1, 2003/04:MJ45 yrkande 1 och 2003/04:MJ475 yrkande 1 och avslår motionerna 2002/03:MJ441 i denna del, 2003/04:MJ38 i denna del, 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ439 i denna del.

Ställningstagande

Det är beklagligt att regeringen endast samlat sig till en skrivelse med till intet förpliktigande uppdrag om kartläggning, analys och ytterligare överväganden. Regeringen bör återkomma till riksdagen med konkreta förslag med anledning av den hästpolitiska utredningens betänkande (SOU 2000:109) och vad som i motionerna anförs för en livskraftig hästpolitik. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Hästar och rehabilitering, punkt 3 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästens betydelse för sjuka och handikappade. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 6.

Ställningstagande

Ridning och annan hästsport är viktigt ur rehabiliteringshänseende. Ridning är en av de största handikappidrotterna med över 4 000 aktiva ryttare. Detta är mycket positivt och bör tas till vara. Regeringen bör utreda vad som kan göras för att ytterligare stärka denna form av rehabiliteringsinsatser och ta till vara hästens betydelse för sjuka och handikappade. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Hästsektorn och jämställdhet, punkt 4 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhetsinsatser inom hästsporten. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 5 och avslår motionerna 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04:MJ38 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 3 och 2003/04:MJ42 i denna del.

Ställningstagande

Ridning är en sport som i mycket stor utsträckning utövas av kvinnor. Ur ett genusperspektiv är det därför väsentligt att sporten får lika bra villkor som annan sport- och fritidsverksamhet. Fler pojkar bör rekryteras till ridsporten och fler kvinnor till den mansdominerade travsporten. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Hästsektorn och jämställdhet, punkt 4 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ridsport och jämställdhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del och avslår motionerna 2003/04:MJ38 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 3, 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ44 yrkande 5.

Ställningstagande

Av alla aktiva ungdomar inom ridsporten är unga flickor klart dominerande. Mindre resurser satsas på sporter som framför allt utövas av flickor, jämfört med fotboll eller andra typiska pojksporter. Förbättringar för ridsporten måste ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Ridsport och vissa skatteregler, punkt 5 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ridsport och vissa skatteregler. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Ridsporten bör vara skattefri när den bedrivs i motions syfte och är en friskvårdsförmån som bekostas av arbetsgivaren. Det är anmärkningsvärt att ridsporten som är en av de största folksporterna inte skall kunna utövas och värderas på lika villkor som andra motionsformer. Vidare bör regeringen tillsätta en utredning om möjligheterna att införa momsbefrielse för föreningsdrivna ridskolor. Utbildning är momsbefriad i Sverige. Det finns ingen anledning till att ridutbildning i föreningsdrivna ridskolor skall behandlas annorlunda än annan utbildning. Vad som ovan anförs om ridsport och vissa skatteregler bör ges regeringen till känna.

6. Forskning, punkt 6 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovet av en långsiktig forskningspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 4 och avslår motion 2003/04:MJ40 yrkande 11.

Ställningstagande

Regeringen aviserar att hästforskningen skall tas upp senare i den forskningspolitiska propositionen. Folkpartiet anser att det är angeläget att ta fram långsiktiga strategier för detta forskningsområde såsom för alla andra viktiga

områden. Det bör undersökas hur forskningen kan utvecklas både inom befintliga och nya discipliner. Ett viktigt område kan vara hästens betydelse inom landsbygdsutvecklingen. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Forskning, punkt 6 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en forskningsfond för hästnäringen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkande 11 och avslår motion 2003/04:MJ44 yrkande 4.

Ställningstagande

En forskningsfond bör inrättas för hästnäringen. Den hästpolitiska utredningen föreslår att staten anvisar 5 miljoner kronor under en fyraårsperiod för forskning på hästområdet. Regeringen bör lägga fram ett sådant förslag i samband med nästa budgetproposition. En förutsättning för att staten skall anvisa medel till sådan forskning bör vara att Nationella stiftelsen för hästhållningens främjande (NS) inrättar en hästnäringens forskningsfond och ett hästnäringens forskningsforum samt att Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) inrättar en särskild hästforskningskommitté. En annan förutsättning bör vara att ett långsiktigt bindande avtal ingås mellan Formas och NS angående uppgifter, ansvarsfördelning, styrelseformer och finansiering. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Utbildning, punkt 7 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovet av lärlingsutbildningar inom hästsektorn. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 3 och avslår motionerna 2002/03:MJ441 i denna del och 2003/04:MJ40 yrkandena 2, 12 och 15.

Ställningstagande

Hästsektorns utbildningsbehov kan inte enbart täckas av högskoleutbildningar. Det är också viktigt att se över utbildningsbehovet på andra nivåer. Folkpartiet har i flera sammanhang påpekat behovet av en bättre lärlingsut-

bildning i Sverige och anser att flera yrken och verksamheter inom hästnäringen skulle kunna vara utmärkta för denna utbildningsform. Regeringen borde uppmantra hästsektorn och kommunerna att se över var inom hästnäringen sådana utbildningar skulle kunna vara lämpliga. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Utbildning, punkt 7 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utbildning inom hästsektorn. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkandena 12 och 15 och avslår motionerna 2002/03:MJ441 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 2 och 2003/04:MJ44 yrkande 3.

Ställningstagande

Sveriges lantbruksuniversitet, företrädare för hästsektorn och studentrepresentanter har uttalat ett starkt intresse för att införa ett tredje år på hippologprogrammet, vilket skulle leda till kandidatexamen. Den hästpolitiska utredningen föreslår att ett tredje utbildningsår på hippologprogrammet införs först när det säkerställts att nuvarande tvååriga utbildning visar på stabilitet, långsiktighet och säkerställd finansiering. Kristdemokraterna bedömer att dessa villkor i dag är uppfyllda och föreslår därför att ett tredje år införs. En annan viktig fråga är att Sverige i dag har för få unghästutbildare. Den hästpolitiska utredningen föreslog att ett bolag skulle inrättas för att utbilda omkring 50 hästar per år. Kristdemokraterna anser att regeringen i 2005 års budgetproposition bör anslå extra medel till unghästutbildning med inriktning på utbildning av ridinstruktörer i unghästutbildning. Därigenom skulle största möjliga antal utbildade hästar per investerad krona erhållas. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Finansiering av högskoleutbildning, punkt 8 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om finansiering av den hippologiska högskoleutbildningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utreda konsekvenserna av att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen enligt samma principer som normalt gäller för högskoleutbildning. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Hovslagarutbildning, punkt 9 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hovslagarutbildningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkande 14.

Ställningstagande

Det har länge rått brist på välutbildade hovslagare i Sverige. Det är därför positivt att Sveriges lantbruksuniversitet har fått i uppdrag att bekosta minst 35 utbildningsplatser per år. För att öka antalet hovslagare bör också nuvarande utbildning utvidgas med en lärlingsutbildning, för vilken handledningen är knuten till läroanstalten (distanskurs). Många bestämmer sig först i vuxen ålder för att bli hovslagare och har då svårt att bosätta sig på annan ort. Vad som ovan anförs om hovslagarutbildningen bör ges regeringen till känna.

12. Djurskydd, punkt 10 (v)

av Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästens naturliga beteende. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ39 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt djurskyddslagen skall djur få möjlighet att utöva sina naturliga beteenden. När det gäller hästar finns det inga förordningar som ställer krav på hästars möjlighet till bete samt möjlighet till vistelse tillsammans med andra

hästar. Får hästar inte möjlighet till detta så viktiga sociala beteende, kommer ständig oro att bryta ut när hästar under korta oregelbundna tider konfronteras med varandra. Vad som ovan anförs om att hästar skall ges möjlighet till daglig utevistelse och hållas i grupp bör ges regeringen till känna.

13. Kunskapskrav för hästägare, punkt 11 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om djurskydd och informationsinsatser. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 7 i denna del och avslår motion 2003/04:MJ39 yrkande 2.

Ställningstagande

En av de viktigaste delarna i djurskyddet är att efterlevnaden kontrolleras. Kontrollen bör skärpas såväl i Sverige som i övriga nationer inom EU. Godkända stallar är viktigt liksom att den kommunala skyddstillsynen fungerar tillfredsställande. Inom hästnäringen har på senare tid tillkommit många nya företagare med mindre erfarenhet av att driva verksamhet med många djur, vilket ställer höga krav på utbildnings- och informationssatsningar. Den nya djurskyddsmyndigheten bör i samverkan med näringen och kommuner få i uppdrag att intensifiera informationen kring djurskyddet med särskild inriktning mot hästar. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Kunskapskrav för hästägare, punkt 11 (v)

av Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kunskapskrav för hästägare. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ39 yrkande 2 och avslår motion 2003/04:MJ44 yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Kunskapskrav bör införas för hästägare och Statens jordbruksverk få i uppdrag att utreda möjligheterna för att sådana införas. Samtidigt som alltfler människor skaffar häst blir det allt vanligare att djurskyddsinspektörer upptäcker fall av vanvård av hästar. Hästägare bör genomgå en grundläggande utbild-

ning om hästhållning eller på annat sätt visa att de har nödvändiga kunskaper om hästens behov. I kraven bör bl.a. ingå kunskaper om foder, hästars kroppsspråk och sociala beteende, hovvård, vanliga sjukdomar samt vad som bör ingå i ett husapotek för hästar. Viktigt är också grundläggande kunskap om utrustning och hur dess användning påverkar hästen. Utbildningen bör också visa på vilket ansvar det innebär att äga och ta hand om en häst. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Tävlingsveterinärer, punkt 12 (m, fp, kd, c, mp)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Bengt-Anders Johansson (m), Cecilia Widegren (m) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tävlingsveterinärer. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ40 yrkande 7.

Ställningstagande

Gällande regelverk innebär att det vid offentlig tävling med djur skall finnas en veterinär som förordnats av Jordbruksverket. Riksmötet 2000/01 beslöt, efter motioner från Kristdemokraterna och Miljöpartiet, att tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen bör se över dessa bestämmelser och deras tillämpning med syfte att förenkla systemet med förordnande av tävlingsveterinärer vid hästtävlingar och minska de kostnader för arrangörerna som är förknippade med dagens system. Ännu har någon förändring av systemet inte skett. Regeringen bör skyndsamt återkomma med förslag i enlighet med tidigare riksdagsbeslut. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Handel med hästar, punkt 13 (fp, kd)

av Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om transporter av hästar. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 7 i denna del och avslår motionerna 2002/03:MJ307, 2002/03:MJ490 yrkande 5 och 2003/04:MJ39 yrkandena 3–5.

Ställningstagande

Det är av yttersta vikt att djurskyddet stärks såväl inom hästsektorn som på andra områden. Detta gäller inte minst djurskyddet inom EU och problemen med transporter av levande djur. Regeringen bör fortsätta att inom EU driva frågan om stopp för långa och ur djurskyddshänseende otillfredsställande transporter av hästar. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Handel med hästar, punkt 13 (v)

av Sven-Erik Sjöstrand (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om handel med hästar. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ39 yrkandena 3–5 och avslår motionerna 2002/03:MJ307, 2002/03:MJ490 yrkande 5 och 2003/04:MJ44 yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Sverige bör inom EU verka för att förhindra att handel på hästmarknader med plågade och vanskötta djur får fortgå. Varje år försvinner drygt 5 000 svenska hästar spårlost. Högre slaktpriser utomlands, öppna tullgränser och hög efterfrågan på hästkött utanför Sveriges gränser lockar svenskar att göra illegala hästaffärer. Djuren körs i förseglade fordon, i s.k. transit, till destinationslandet. Innan hästarna till sist når slakterierna byter de ägare på hästmarknader runtom i Europa. Sverige bör inom EU verka för att levande djur undantas från EU:s regler om varors fria rörlighet. Samma regler bör inte gälla för gränsöverskridande handel med levande djur som för vanliga varor, motiverat både ur djuromsorgs- och smittskyddssynpunkt. Risken för att sjukdomar sprids är alltid betydligt större när levande djur transporteras jämfört med slaktkroppar. Eftersom svenska folket i regel inte äter hästkött, bör djuren i stället helst slaktas på plats innan transport sker. Vad som ovan anförs om handel med hästar bör ges regeringen till känna.

18. Handel med hästar, punkt 13 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om import och export av hästar. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:MJ490 yrkande 5 och avslår motionerna 2002/03:MJ307, 2003/04:MJ39 yrkandena 3–5 och 2003/04:MJ44 yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

I och med EU-medlemskapet har gränskontrollerna försvunnit och såväl import som export av hästar sker i stor omfattning. Ofta importeras hästar utan papper och veterinärintyg. Billiga hästar sänds ut till Italien och Belgien, ofta efter att ha sålts/bytts via mellanhänder i Danmark. Därifrån finns dokumenterade transporter av slakthäst till södra Italien, en transport på flera dygn utan mat eller vatten. Dessa transporter måste stoppas. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Bevarande av hotade raser, punkt 15 (kd, c)

av Sven Gunnar Persson (kd) och Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bevarande av utrotningshotade hästraser. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ45 yrkande 3, bifaller delvis motionerna 2002/03:MJ430 yrkande 5, 2003/04:MJ40 yrkandena 8 och 9 och 2003/04:MJ475 yrkande 4 och avslår motionerna 2002/03:MJ441 i denna del och 2003/04:MJ41.

Ställningstagande

Bevarandet av den biologiska mångfalden innefattar även bevarandet av genetiskt material hos husdjur. Samhället och framtida generationer riskerar att förlora mycket om inte nödvändiga resurser avsätts. Den hästpolitiska utredningen påtalade behovet av resurser för bevarandet av hästraser, en uppfattning som regeringen dessvärre inte delar. Mer resurser behöver tilldelas bevarandet av utrotningshotade hästraser. Detta bör ges regeringen till känna.

20. Hästnäringens villkor, punkt 16 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Bengt-Anders Johansson (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästnäringens villkor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ43 yrkande 1 och avslår motionerna 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del och 2003/04:MJ44 yrkande 1.

Ställningstagande

Ett bättre företagsklimat behövs. Som för alla företagare är skattebelastningen stor. De flesta företag i hästbranschen är små familjeföretag. Fåmansbolagsregler medför högre skatter för dessa företagare än för andra. Vidare är miljötillsynen liksom djurskyddstillsynen ofta ojämn mellan kommunerna och miljöbalkens tillämpning ofta alltför rigid. För samtliga hästägare och hästhållare vore det fördelaktigt med klara spelregler, lika behandling och en rimlig tillämpning inom dessa områden. Hästar är stora konsumenter av vallfoder. Denna produktion drabbas liksom övrig växtodling av extra höga kostnader i Sverige p.g.a. särskatterna på växtnäring och drivmedel. En sänkt kostnadsnivå i jordbruket vore därför värdefullt också för alla hästägare. Totalt sett bättre villkor för hästanknuten verksamhet skulle medföra att fler människor kunde få sin utkomst på landsbygden. Vad som ovan anförs om att bättre villkor för företag gynnar hästhållningen bör ges regeringen till känna.

21. Hästnäringens villkor, punkt 16 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästnäringens villkor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 1 och avslår motionerna 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del och 2003/04:MJ43 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt att hästnäringen får utvecklas inom sunda marknadsekonomiska ramar. Statlig inblandning bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt, eftersom det kan riskera konkurrensnedvridning. Statens viktigaste uppgift är att ge näringen rimliga förutsättningar för att utvecklas, både genom att driva en god småföretagarpolitik och genom att se till att bl.a. lämpliga utbildningar finns inom området. Hästnäringen består i huvudsak av småföretagare, vilket gör att behovet av enkla regler för småföretagare betyder mycket för utvecklingen av näringen. Reglerna för fåmansbolag är mycket krångliga och innebär att småföretag i praktiken beskattas betydligt hårdare än större företag, något som i hög grad missgynnat hästnäringen. En lägre arbetsgivaravgift inom tjänstesektorn skulle beröra huvuddelen av verksamheten inom hästsektorn, vilket borde kunna leda till högre lönsamhet samt stimulera framväxten

av företag, såsom fler privata ridskolor. I Jordbruksverkets uppdrag bör ingå att ge förslag på vilka åtgärder t.ex. inom det småföretagspolitiska området som kan behövas för en stark och självständig hästnäring som står på egna ben utan stödåtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

22. Hästnäringens villkor, punkt 16 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästnäringens villkor. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del och avslår motionerna 2003/04:MJ43 yrkande 1 och 2003/04:MJ44 yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige behöver en sammanhållen hästpolitik, inte minst då hästnäringen i hög grad också bidrar till att minska de regionala klyftorna i landet. För att hästnäringen och sporten skall kunna utvecklas krävs att de ekonomiska villkoren för näringsidkarna och arrangörerna förbättras genom lika villkor för småföretagarna, enklare regler, lika villkor i skattelagstiftningen samt i de sociala trygghetssystemen. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Hästen och jordbrukspolitiken, punkt 17 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästens betydelse för det öppna landskapet. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 2 och avslår motionerna 2002/03:MJ267 yrkande 1, 2002/03:MJ430 yrkande 6, 2002/03:MJ441 i denna del, 2002/03:MJ442, 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04:MJ40 yrkande 10, 2003/04:MJ42 i denna del, 2003/04:MJ45 yrkande 2, 2003/04:MJ266 yrkande 1 och 2003/04:MJ475 yrkande 6.

Ställningstagande

För att kunna upprätthålla ett öppet landskap och bibehålla en biologisk mångfald krävs betande djur och i det sammanhanget har hästarna stor betydelse. Det är positivt att hästens betydelse för miljöpolitiken och för samspelet mellan de agrara näringarna och miljön utreds vidare. Detta bör ges regeringen till känna.

24. Hästen och jordbrukspolitiken, punkt 17 (kd, c)

av Sven Gunnar Persson (kd) och Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om hästen och jordbrukspolitiken. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:MJ487 yrkande 34 i denna del, 2003/04:MJ45 yrkande 2 och 2003/04:MJ266 yrkande 1, bifaller delvis motionerna 2002/03:MJ430 yrkande 6, 2003/04:MJ40 yrkande 10 och 2003/04:MJ475 yrkande 6 och avslår motionerna 2002/03:MJ267 yrkande 1, 2002/03:MJ441 i denna del, 2002/03:MJ442, 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ44 yrkande 2.

Ställningstagande

Hästen blir ett allt viktigare inslag i jordbruket och på den svenska landsbygden. Den är en drivkraft för ekonomisk utveckling på landsbygden, vilket måste tydliggöras och erkännas. Vidare är det ökande antalet hästar positivt för det öppna landskapet och därmed för den biologiska mångfalden, vilket bör avspeglas i jordbrukspolitiken. Hästen har betydelse för det öppna landskapet, både i egenskap av betande djur, och för att foder skall bärgas. Med ett kraftigt minskat antal nötkreatur har hästen fått en alltmer avgörande betydelse för att upprätthålla ett öppet landskap. Enligt motionärerna bör hästen därför klassas lika som andra djurenheter (kor, får, getter) när det gäller rätten till ersättning för att hålla landskapet öppet. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Regler för bygglov, punkt 18 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om regler för bygglov. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ45 yrkande 4.

Ställningstagande

Hantering av bygglov är ett av många exempel på de orimliga konsekvenser som uppstår då hästnäringen inte är integrerad i övrig jordbruksverksamhet. Hästnäringen bör få följa samma bestämmelser för att bygga stallar och andra hästrelaterade byggnader som gäller för ladugårdsbyggnation, nämligen att bygglov inte behövs. Detta bör ges regeringen till känna.

26. Spelets betydelse för hästsektorns utveckling, punkt 19 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Bengt-Anders Johansson (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om konkurrensvillkoren på spelmarknaden. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ43 yrkande 2 och avslår motionerna 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ45 yrkande 5.

Ställningstagande

Svensk spelmarknad är stadd i omvandling. Dels öppnar gemensamhetslagstiftningen för spelbolag från andra EU-länder, dels medför Internetbaserat spel att aktörer från hela världen lätt når den svenska spelaren. De nationella monopolerna kan inte längre upprätthållas, vilket betyder att ATG:s särställning i längden inte heller kan göra det. Detta får konsekvenser för hästhållningen i Sverige eftersom ATG under åren avsatt stora summor för hästens och ridsportens främjande. För att svensk hästhållning inte skall drabbas vore det värdefullt om även konkurrenter till ATG avsatte motsvarande medel för att jämställa konkurrensvillkoren. Licensiering av spelaktörer, där licensavgiften fördelas i enlighet med ATG:s nuvarande avtal med staten, kan prövas. Den internationella konkurrensen kan också komma att tvinga fram en likformad beskattning av spelvinster för att spel inte skall förläggas till länder där skatterna är lägst. Är de svenska skatterna för höga riskerar svenskt spel att förlora attraktionskraft. Medlen till hästintressenterna kommer då att minska. Vi förutsätter att regeringen följer utvecklingen. Vad som ovan anförs om konkurrensvillkoren på spelmarknaden bör ges regeringen till känna.

27. Spelets betydelse för hästsektorns utveckling, punkt 19 (c)

av Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en sänkt totalisatorskatt. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ45 yrkande 5 och avslår motionerna 2003/04:MJ42 i denna del och 2003/04:MJ43 yrkande 2.

Ställningstagande

De ekonomiska effekterna av en sänkt totalisatorskatt bör utredas för att klargöra sambandet mellan en lägre skattesats och ett ökat spelande på hästar. Statens inkomst är välbehövlig, men sambandet mellan en skattesänkning och inkomsten är inte helt linjärt. Den ökade konkurrensen från utländska aktörer via spel på Internet har också medfört nya aspekter på totalisatorskatten. ATG uppskattar att minst 2 miljarder kronor förs ut från Sverige till dessa aktörer, vilka inte betalar någon moms till staten eller bidrar till hästsporten i Sverige. Genom att de utländska aktörerna inte betalar skatt eller bidrar till hästsporten kan de upprätthålla en vinstutbetalning till kunderna på över 90 %, vilket förklarar konkurrenssituationen. En förändring av skatten skulle ge travsporten och dess närliggande näringar möjlighet att utvecklas i stället för att avvecklas samtidigt som den snedvridna konkurrensen skulle förbättras. Vad som ovan anförs om en sänkt totalisatorskatt bör ges regeringen till känna.

28. Samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor, punkt 20 (fp)

av Sverker Thorén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samarbetsgruppen för hästsektorns framtidsfrågor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ44 yrkande 8 och avslår motion 2003/04:MJ439 i denna del.

Ställningstagande

Folkpartiet ställer sig positivt till att en samarbetsgrupp för hästsektorns framtidsfrågor bildas. Enligt partiet är det viktigt att företrädare för kommunsektorn är delaktiga i denna grupp eftersom hästsektorns villkor till stor del styrs via kommunala beslut. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Hästsektorn och jämställdhet (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

I Kristdemokraternas motion med anledning av regeringens skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn föreslår vi bl.a. att regeringen skall låta utreda hur fördelningen av stödet till pojk- respektive flickidrotten fördelas. Utskottet avstyrker motionsförslaget med motiveringen att det inom Riksidrottsförbundet pågår projekt som skall kartlägga, analysera och sprida kunskap om hur samhällets resurser till idrotten fördelas och utnyttjas. Bland annat skall fördelningen mellan kvinnor och män studeras. Projektet skall också samla in goda exempel på metoder och modeller som leder till en rättvis resursfördelning. Projektet beräknas vara slutfört under april 2004. Utskottet förutsätter vidare att regeringen vid behov återkommer till riksdagen med erforderliga förslag beträffande fördelningen av samhällets resurser till idrotten. Med tanke på att det i betänkandet refererade projektet skall redovisas under april 2004 och att slutsatser och förslag från detta projekt ännu inte är kända avstår jag från att reservera mig till förmån för Kristdemokraternas förslag. Jag kommer dock att noggrant ta del av projektets resultat och återkomma till riksdagen med förslag om det finns skäl för detta.

Det finns anledning att dra slutsatsen att ridskolorna och ridsporten har svårt att hävda sina intressen gentemot de ”manliga” idrotterna såsom fotboll och ishockey. Trots klara direktiv från Riksidrottsförbundet till specialidrottsförbunden är risken stor att de kvinnodominerade idrotterna missgynnas vid förbundets fördelning av medel. I den kommunala prioriteringen är mistankarna om denna diskriminering ännu mer befogad. Det skulle därför vara angeläget att en oberoende utredning gjordes om hur verkligheten ser ut för de idrotter som domineras av flickor i förhållande till de idrotter som domineras av pojkar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn.

Följdmotioner

2003/04: MJ38 av Agneta Ringman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder inom hästsektorn.

2003/04: MJ39 av Sven-Erik Sjöstrand och Kjell-Erik Karlsson (båda v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att hästar skall ges möjlighet till daglig utevistelse och att hästar skall hållas i grupp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kunskapskrav för hästägare och att Statens jordbruksverk skall få i uppdrag att utreda möjligheterna för att sådana införs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige inom EU bör verka för att förhindra att handel på hästmarknader med plågade och vanskötta djur får fortgå.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att transporter av levande slaktdjur kraftigt skall begränsas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige inom EU bör verka för att levande djur undantas från EU:s regler om varors fria rörlighet.

2003/04: MJ40 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en sammanhållen hästpolitik som tidigare aviserats.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgången på ridinstruktörer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att utreda fördelningen av medel till pojke- respektive flickidrotter.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ridsporten skall vara skattefri när den bedrivs i motions-syfte och är en friskvårdsförmån som bekostas av arbetsgivaren.
5. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning om möjligheterna att införa momsbefrielse för föreningsdrivna ridskolor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om informationsinsatser riktade mot hästägare i syfte att öka säkerheten i samband med ridning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av 33 § djurskyddsförordningen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den kallblodiga travaren skall omfattas av bevarandeinsatserna.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppfödarpremier för den svenska halvblodsaveln.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de olika EU-stöden också skall nyttjas för den svenska hästaveln och hästnäringen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en forskningsfond för hästnäringen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tredje år på den hippologiska högskoleutbildningen.
13. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utreda konsekvenserna av att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen enligt samma principer som normalt gäller för högskoleutbildning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hovslagarutbildningen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om unghästutbildning.

2003/04: MJ41 av Kenth Högström och Åsa Lindestam (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att vidta åtgärder för att säkerställa den s.k. kallblodsrasens överlevnad och att kallblodshästen får minoritetsstatus.

2003/04: MJ42 av Michael Hagberg och Fredrik Olovsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en uppvärdering av hästpolitiken.

2003/04: MJ43 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bättre villkor för företag gynnar hästhållningen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om likvärdiga konkurrensvillkor för samtliga aktörer på spelmarknaden.

2003/04: MJ44 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vikten av en fungerande småföretagarpolitik speglas i den kartläggning av hästnäringen som regeringen föreslår.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hästens betydelse för det öppna landskapet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av lärlingsutbildningar inom hästsektorn.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en långsiktig forskningspolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämställdhetsinsatser inom hästporten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förstärka rehabiliteringsinsatser och ta tillvara hästens betydelse för sjuka och handikappade.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett stärkt djurskydd samt behovet av utbildnings- och informationsinsatser inom området.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunsektorn skall vara företräd i samarbetsgruppen för hästsektorns framtidsfrågor.

2003/04: MJ45 av Jan Andersson m.fl. (c):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med konkreta förslag med anledning av den hästpolitiska utredningens betänkande (SOU 2000:109) samt i enlighet med vad som i motionen anförs för en livskraftig hästpolitik. Under förutsättning av avslag på yrkande 1:
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hästar bör klassas lika som andra djurenheter inom svenskt jordbruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att mer resurser behöver tilldelas bevarandet av utrotningshotade hästraser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att näringsidkare inom hästsektorn skall följa samma regler vid byggnationer som gäller för ekonomibygnader för övriga av lantbrukets djur.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda de ekonomiska effekterna av en sänkt totalisatorskatt.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2002

2002/03: MJ267 av Birgitta Sellén och Viviann Gerdin (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hästar bör likställas med andra djurenheter inom svenskt jordbruk.

2002/03: MJ307 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om export av hästar till slakt och till hästmarknader.

2002/03: MJ430 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till hästpolitik som tidigare aviserats.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppfödarpremier för den svenska halvblodsaveln.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de olika EU-stöden också skall nyttjas för den svenska hästaveln och hästnäringen.

2002/03: MJ441 av Fredrik Olovsson och Michael Hagberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en uppvärdering av hästpolitiken.

2002/03: MJ442 av Michael Hagberg och Fredrik Olovsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att föra in hästen i Sveriges miljö- och landsbygdsprogram.

2002/03: MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att integrera hästen i jordbrukspolitiken samt skapa en mer sammanhållen hästpolitik.

2002/03: MJ490 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om export av hästar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04: MJ266 av Birgitta Sellén och Viviann Gerdin (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att hästar bör klassas lika som andra djurenheter inom svenskt jordbruk.

2003/04: MJ439 av Jan Emanuel Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av konsument- och djurskyddet inom främst hästhållningen.

2003/04: MJ475 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till hästpolitik som tidigare aviserats.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om uppfödarpremier för den svenska halvblodsaveln.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de olika EU-stöden också skall nyttjas för den svenska hästaveln och hästnäringen.

BILAGA 2

Yttrande från annat utskott

Kulturutskottets yttrande 2003/04:KrU2y

Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn

Till miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2003/04:54 Handlingsplan för åtgärder inom hästsektorn jämte motioner.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande

dels över skrivelsen, i den del som berör kulturutskottets verksamhetsområden, nämligen avsnitt 3 Den svenska hästsektorn i dag, särskilt 3.3 Spelets betydelse för hästsektorns utveckling, och avsnitt 4.1 Hästsatsningar, särskilt avsnitt 4.1.3 Projekt för barn, ungdomar och personer med funktionshinder,

dels över motionerna 2003/04:MJ38, 2003/04:MJ40 yrkande 3, 2003/04:MJ42, 2003/04:MJ43 yrkande 2 och 2003/04:MJ44 yrkande 5.

Utskottets överväganden

Regeringens skrivelse

I skrivelsen gör regeringen – såvitt avser kulturutskottets områden – bedömningen att lokala initiativ där barn, ungdomar och personer med funktionshinder utövar hästsport har en positiv inverkan på deltagarnas fysiska och psykiska hälsa. I synnerhet är det, enligt skrivelsen, värdefullt att ta till vara flickors möjlighet till utveckling inom hästsporten. Regeringen hänvisar till den tidigare beslutade satsningen, det s.k. Handslaget, på barn- och ungdomsverksamhet inom idrotten, bl.a. hästsporten, samt vidare till hästsportens ungdomssatsning och till den verksamhet som pågår med medel från Allmänna arvsfonden.

Regeringen lämnar vidare en beskrivning över spelets betydelse för hästsektorns utveckling. Bland annat redogörs för avtalet mellan staten och ägarna till AB Trav och Galopp (ATG). Enligt avtalet avsätter ATG årligen – numera – 38 miljoner kronor till gemensamma satsningar av riksintresse för hästsektorn. Av dessa medel går 5 miljoner kronor till särskilda satsningar på barn- och ungdomsverksamhet inom hästsporten.

Motionerna

I fyra motioner behandlas frågor om *jämställdhet inom hästsporten*.

I motion 2003/04:MJ38 (s) betonas vikten av att hästsporten breddas ytterligare. Motionären framhåller att en fortsatt satsning på flickor bör ske inom alla områden av hästsporten, samtidigt som det bör uppmärksammas att så få pojkar deltar i vissa aktiviteter.

Motionärerna bakom motion 2003/04:MJ42 (s) i denna del instämmer i regeringens bedömning i skrivelsen, nämligen att en satsning inom hästsektorn också skall innebära en satsning på flickors intresse och flickors idrott.

Liknande synpunkter förs fram i motion 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 5, där motionärerna betonar betydelsen av att fler pojkar rekryteras till ridsporten samtidigt som det bör underlättas för flickor att aktivera sig inom travsporten. Vidare framhålls att det är viktigt ur ett genusperspektiv att ridsporten får lika bra villkor som andra idrotter och fritidsverksamheter.

Frågan om specialidrottsförbundens fördelning av medel mellan idrott som domineras av flickor respektive pojkar behandlas i motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 3. Motionärerna anser det uppenbart att t.ex. ridsporten har svårt att hävda sina intressen gentemot idrotter som fotboll och ishockey. De ifrågasätter om Riksidrottsförbundets (RF) intentioner att jämställdhetsaspekten skall beaktas vid fördelning av medel verkligen trängt ned till specialidrottsförbunden. Det är enligt motionärerna angeläget att en oberoende utredning görs när det gäller fördelningen. Vidare bör även kommunerna granskas ur denna aspekt, t.ex. när det gäller medel till olika anläggningar.

Frågor om *spel på hästar* tas upp i två motioner.

Motionärerna bakom motion 2003/04:MJ42 (s) i denna del framhåller att svensk trav- och galoppsport bör ha samma konkurrensvillkor för svenskt spel på hästar som utlandsbaserade bolag har. Enligt motionen måste ett visst överskott från spelet även i framtiden kanaliseras till hästsporten, samtidigt som det är nödvändigt med en översyn av konkurrensvillkoren.

Konkurrensvillkoren tas också upp i motion 2003/04:MJ43 (m) yrkande 2. I motionen konstateras att tillskotten från ATG är viktiga för de svenska hästintressenterna. ATG:s konkurrenter utomlands borde enligt motionärerna avsätta motsvarande medel, t.ex. genom licensiering och fördelning i enlighet med ATG:s nuvarande avtal med staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid många tillfällen behandlat frågor om jämställdhetsaspekten när det gäller idrott och påpekat att det för att förverkliga målet om en *jämställd idrott* krävs ett medvetet jämställdhetsarbete på alla nivåer inom idrotten. Det är också enligt utskottets uppfattning viktigt att jämställdhetsperspektivet verkligen genomsyrar all verksamhet. Utskottet förutsätter att arbetet med Idrottens jämställdhetsplan, som antogs 1989, fortsätter och att

ansträngningarna att öka jämställdheten intensifieras. Utskottet har inhämtat att arbetet inom kort påbörjas med en reviderad jämställdhetsplan som kommer att behandlas på RF-stämman år 2005.

Regeringen pekar i skrivelsen på den särskilda satsningen, det s.k. Handslaget, som bl.a. skall skapa bättre förutsättningar för flickor att utöva idrott på det sätt de själva önskar. Utskottet utgår från att så också blir fallet och ser med intresse fram mot de resultat som så småningom kommer att redovisas av RF. Den första delrapporten kommer att lämnas till regeringen i mars 2004.

Utskottet ser ingen motsättning mellan det som anförs i skrivelsen om hästsportens betydelse för barn och ungdom samt vikten av att flickors intresse tas till vara och vad som sägs i motionerna 2003/04:MJ38 (s), 2003/04:MJ42 (s) i denna del och 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 5. Något uttalande till regeringen från riksdagens sida är därför inte nödvändigt. Utskottet föreslår att miljö- och jordbruksutskottet avstyrker dessa motioner.

När det gäller begäran i motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 3 om en utredning rörande fördelningen av medel mellan olika slags idrottsgrenar vill utskottet i korthet redogöra för hur specialidrottsföreningarna får medel.

Det statliga lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet), ca 620 miljoner kronor för år 2003, fördelas bland föreningar som är anslutna till RF. Fördelningen beräknas per sammankomst och deltagartillfälle oavsett kön. Reglerna är godkända av regeringen. Föreningarna måste redovisa flickors och pojkars deltagande i aktiviteterna, vilket ger RF möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen av hur flickor och pojkar får del av LOK-stödet. När det gäller bidragen från RF till specialförbundens centrala verksamhet, ca 260 miljoner kronor för år 2003, bygger principerna för bidragsfördelning på treåriga budgetar och planeringsperioder samt på förbundens utveckling över tiden utifrån ett antal kriterier i form av statistiska uppgifter. Ett av dessa kriterier är Jämställdhetsplanens delmål om representation i styrelser och valberedningar. Eftersom principerna bygger på subjektiva antaganden för RF en systematisk dialog med varje förbund om bl.a. innehållet i verksamheten och hur förbundet uppfyller de mål som RF-stämman beslutat.

I denna dialog, som förs regelbundet med varje specialidrottsförbund, diskuteras också förbundets engagemang i de övergripande projekt som drivs av RF och hur specialidrottsförbundet i fråga uppfyller Jämställdhetsplanens delmål. Flera av projekten har på olika sätt fokuserat jämställdhetsfrågor. Nämnas kan t.ex. Projekt lokal idrottsutveckling (PLI) som fått 15 miljoner kronor och Unga Ledare, med samma bidragsbelopp.

Utskottet vill också peka på det projekt som för närvarande pågår hos RF, Idrottsresurser på lika villkor. Projektet skall kartlägga, analysera och sprida kunskap om hur samhällets resurser till idrotten fördelas och utnyttjas. Bland annat skall studeras hur resurserna fördelas mellan kvinnor och män. Projektet skall också samla in goda exempel på metoder och modeller som leder till en rättvis resursfördelning. Avsikten är att resultaten skall spridas till två målgrupper, dels förtroendevalda och anställda inom idrottsrörelsen, dels

kommunpolitiker och tjänstemän som arbetar med idrotts- och fritidsfrågor. Utskottet har inhämtat att projektet beräknas vara slutfört under april 2004. Om bättre jämställdhet skall uppnås mellan pojk- och flickidrotter ankommer det även på kommunerna att ta sitt ansvar när det gäller fördelningen av bidrag till anläggningar etc.

Mot bakgrund bl.a. av det pågående projektet föreslår utskottet att miljö- och jordbruksutskottet avstyrker motion 2003/04:MJ40 (kd) yrkande 3.

När det gäller motionerna som rör *spel på hästar* och konkurrensvillkoren mellan svenska och utländska spelbolag vill utskottet framhålla följande.

Riksdagen bekräftade senast våren 2003 att målen för spelpolitiken alltjämt bör vara en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskott från spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten. Inriktningen är att prioritera sociala skyddshänsyn samtidigt som intresset av ett varierat spelutbud och risken för bedrägerier och olagligt spel beaktas.

Utskottet är väl medvetet om att det sedan ett antal år tillbaka pågår en utveckling där internationella aktörer tar marknadsandelar i Sverige. I syfte att stärka de svenska spelordnarnas konkurrenskraft beslutade riksdagen våren 2003 (bet. 2002/03:KrU8, rskr. 2002/03:212) om flera åtgärder, bl.a. att undantag skall få göras från det främjandeförbud som finns när det gäller deltagande i ett utom landet anordnat lotteri. Detta innebär att svenska spelordnare skall få möjlighet att samarbeta med systerorganisationer i utlandet, utöver det samarbete som redan funnits ett antal år inom de nordiska länderna när det gäller vadhållning på hästar. Samtidigt ändrades skattelagstiftningen avseende vadhållning på hästar för att jämställa s.k. internationella poolspel med rent inhemskt spel. Riksdagen avtog vid samma tillfälle, med hänvisning till nämnda förändringar, en motion om översyn av trav- och galoppens möjligheter att konkurrera på den internationella marknaden.

Det är självfallet av största vikt att staten noga följer utvecklingen när det gäller konkurrensen från de utländska spelbolagen. Den viktigaste insatsen är emellertid enligt utskottets mening att förbättra de svenska aktörernas möjligheter gentemot de utländska när det gäller konkurrensen samt att stärka deras möjligheter att erbjuda spel under sådana former att risken för spelberoende och andra negativa sociala konsekvenser begränsas. Det kan tilläggas att finansministern nyligen i en interpellationsdebatt ansåg att det inte finns anledning att införa licenser för utländska spelbolag på den svenska spelmarknaden. Utskottet har inte någon annan uppfattning i denna fråga.

Av budgetpropositionen för år 2004 framgår att regeringen avser att se över delar av regelverket på lotteriområdet. Utskottet har inhämtat att regeringen inom kort kommer att tillsätta denna utredning, som enligt uppgift också kommer att behandla internationella frågor.

Utskottet vidhåller den bedömning av målen för spelpolitiken som gjordes för ett år sedan. Det finns inte heller skäl att föregripa översynen av reglerna på lotteriområdet. Utskottet föreslår att miljö- och jordbruksutskottet avstyrker motionerna 2003/04:MJ42 (s) i denna del och 2003/04:MJ43 (m) yrkande 2.

Utskottet har avslutningsvis inget att erinra mot det som anförs i skrivelsen och som rör utskottets verksamhetsområden.

Stockholm den 2 mars 2004

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Annika Nilsson (s), Lars Wegendal (s), Kent Olsson (m), Eva Arvidsson (s), Paavo Vallius (s), Gunilla Tjernberg (kd), Peter Pedersen (v), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Tommy Ternemar (s), Cecilia Wikström (fp), Birgitta Sellén (c), Göran Persson i Simrishamn (s), Anna Lindgren (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Rossana Dinamarca (v) och Matilda Ernkrans (s).

Avvikande meningar

1. Jämställd idrott

Lennart Kollmats och Cecilia Wikström (båda fp) anser:

Ridning är en sport som i mycket stor utsträckning utövas av kvinnor. Fler pojkar borde rekryteras till ridsporten, medan det borde underlättas för kvinnor att söka sig till den betydligt mer mansdominerade travsporten. Ur ett genusperspektiv är det också viktigt att ridsporten får lika bra villkor som andra sport- och fritidsverksamheter. Miljö- och jordbruksutskottet bör därför tillstyrka motionerna 2003/04:MJ38 (s) och 2003/04:MJ44 (fp) yrkande 5.

2. Jämställd idrott

Gunilla Tjernberg (kd) anser:

Kristdemokraterna motionerade redan år 1998 om att kommunerna tillsammans med de statliga bidragsgivande organen borde beakta de sociala konsekvenserna för den flickdominerade ridsporten vid bidragsfördelning och bidragsminskning. Kommunerna borde också i det sammanhanget underlätta för barn och ungdomar utan ekonomiska möjligheter att ägna sig åt ridsport. Det är uppenbart att ridsporten har svårare att hävda sina intressen gentemot ”manligare” idrotter som t.ex. fotboll och ishockey. Trots klara direktiv från Riksidrottsförbundet till specialidrottsförbunden är risken stor att de kvinnodominerade idrotterna missgynnas vid förbundens fördelning av medel.

Misstanken om missgynnande är ännu starkare när det gäller kommunernas prioriteringar av bidrag till olika idrotter. Det är angeläget att en oberoende utredning undersöker hur verkligheten ser ut för idrotter som domineras av flickor i förhållande till dem som domineras av pojkar. En sådan utredning skulle besvara frågor om hur fördelningen sker inom specialförbunden och om prioriteringen inom kommunerna är diskriminerande när det gäller bl.a. bidrag och medel till anläggningar. Jag föreslår därför att miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker motion 2003/04: MJ40 (kd) yrkande 3.

3. Spel på hästar

Kent Olsson, Lena Adelsohn Liljeroth och Anna Lindgren (alla m) anser:

Svensk spelmarknad är stadd i omvandling. Gemensamhetslagstiftningen öppnar för spelbolag från andra EU-länder på den svenska spelmarknaden och vidare kan aktörer från hela världen lätt nå den svenska spelaren genom det Internetbaserade spelet. De nationella monopolen kan inte längre upprätthållas, vilket också innebär att ATG:s särställning inte kan bibehållas. ATG har under åren avsatt stora belopp för främjandet av hästhållningen och ridspporten. Vi anser att ATG:s konkurrenter borde avsätta motsvarande medel för att konkurrensvillkoren skulle bli mer jämställda. Detta kunde ske exempelvis genom licensiering av utländska spelaktörer och fördelning av licensavgifterna enligt riktlinjerna i ATG:s avtal med staten. Villkoren för svensk hästsport skulle på detta sätt förbli ungefär desamma som i dag. Vi föreslår att miljö- och jordbruksutskottet tillstyrker motion 2003/04: MJ43 (m) yrkande 2.

Särskilt yttrande

Spel på hästar

Birgitta Sellén (c) anför:

Jag vill påminna om att Centerpartiet motionerat om näraliggande frågor, bl.a. totalisatorskatten, i motion 2003/04: MJ266 (c), som behandlas av skatteutskottet.